

ἥνια ἐξωτικὸς ἀγοράζει τοῦ γὰρ ἐγγυητοῦ τὸ ἐνέχυρον ἀγοράσαντος, ἴδεια δέδοται τῷ δεβίτωρι, προσφέρειν τὸ χρέος. δεῖ γὰρ μεταξὺ τοῦ ἐγγυητοῦ καὶ τοῦ δανεισαμένου καλῶν φυλαττεσθαι πίστιν.

ἀγοράζων παρὰ τοῦ δανειστοῦ τὸ ἐνέχυρον] Σημειῶσαι κάλλιστον νόμιμον, ὅτι ὁ μὲν τυχὼν ἀγοράσας τὸ ἐνέχυρον οὐχ ὑπομένει προσφορῶν, ὁ δὲ ἐγγυητὴς ἀγοράσας τὸ ἐνέχυρον ὑπομένει προσφορῶν· ὅπερ καὶ ὁ Παπινῶς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ἀντιπαπινιανῶν μονοβιβλ. tit. ε'. dig. γ'. φησίν. ταῦτα δὲ ἐνταῦθα σημειῶσαι, ὅτι, κἂν μὴ ἐξ ἀνάγκης ἐναχθεῖς, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως ἠγόρασε τὸ ἐνέχυρον, καὶ οὕτως ὑπομένει προσφορῶν.

οὐκ ἔοικεν ἐξωτικῷ] Ἴδου σημειῶσαι, ὅτι ὁ ἐξωτικὸς ἀγοράζων τὸ ἐνέχυρον οὐχ ὑπομένει προσφορῶν. τοῦτο δὲ νοήσον, πληρὴ εἰ μὴ παρὰ δεβίτωρος τοῦτο ἠγόρασεν, ἢ δευτέρως ἐστὶν ὁ δανειστὴς ἠγοράσας, ὡς τοῦτο αὐτὸ ὁ Παπινῶς ἐν τῷ α'. τῶν Ἀντιπαπινιανῶν μονοβιβλ. tit. ε'. dig. γ'. φησίν. ἀνάγκη αὐτὸ τὸ διγ'.

Τοῦτο νοήσον, κἂν μὴ ἐκ προαιρέσεως, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἐναχθεῖς ἠγόρασε τὸ ἐνέχυρον, ὡς ὁ Παπινῶς ἐν τῷ α'. τῶν Ἀντιπαπινιανῶν dig. β'. φησίν.

* Περὶ ἐξωτικῶ ἀγοράζοντος τὸ ἐνέχυρον παρὰ τοῦ δανειστοῦ, ὅτι ἰσχυρῶς ἀγοράζει αὐτό, ὅταν ὁ δεβίτωρ οὐ δίδωσιν τὸ χρέος, ζητεῖ βιβ. κε. tit. δ. κεφ. ιζ'. ὁ φησίν, μὴ δύνανθαι τὸν χρεώστην προσεγγεῖν τὸ χρέος ἢ τῷ ἀγοραστῇ, ἢ τῷ δανειστῇ, καὶ ἀντικαθίστασθαι τὸ πρῶγμα. καὶ tit. αὐτοῦ ζ'. κεφ. κη. κθ'. καὶ τὸ β'. θεμ. τοῦ κη. κεφ. ὡς εἰ ἐνακούρησεν ὁ δανειστὴς, αὐτὸς καὶ οὐχ ὁ ἀγοραστὴς ἐνάγεται. κεφ. αὐτοῦ ιε'. καὶ ιγ'. θεμ. α'. καὶ β'. καὶ κεφ. αὐτοῦ ... καὶ μζ'. καὶ ηβ'. καὶ tit. αὐτοῦ α'. κεφ. β'. καὶ ηγ'. βιβ. κθ'. tit. α'. κεφ. ηγ'. καὶ κεφ. ιγ'. τοῦ ιθ'. tit. τοῦ ιθ'. βιβ. καὶ βιβ. κε'. tit. ζ'. κεφ. γ'. ὅλον.

πληροῦμενος γὰρ τὸ χρέος] Οὕτε γὰρ ἄλλως ἀναγκάζεται δοῦναι τὸ ἐνέχυρον, εἰ μὴ λαβῆ τὴν ποσότητα πάσαν, ἣν κατέβαλεν, μετὰ καὶ τῶν ἐκ καιροῦ τῆς ἀγοράσεως ἐπισυναχθέντων τόκων, ὡς ὁ Παπινῶς ἐν τῷ α'. τῶν Ἀντιπαπινιανῶν μονοβιβλ. tit. ε'. dig. δ'. φησίν.

ἀποδίδωσιν αὐτὸ μετὰ καρπῶν] * Πληρὴ λαμβάνει καὶ αὐτὸς τοὺς τόκους τοὺς ἐν μέσῳ, ὡς κεφ. β'. τοῦ ζ'. tit. τοῦ κε. βιβ. καὶ κεφ. ε'. περὶ τὸ τέλος· ἀφ' ὧν μίθης, ὅτι καὶ ὁ ἐγγυητὴς καὶ ὁ δευτέρως δανειστὴς ἀγοράζοντες τὸ ἐνέχυρον ὑπόκεινται τῇ προσφορῇ. χρεωστῆ δὲ καὶ ἀκρῶν ἐπιπέλευσιν ἐπὶ τῷ ἐνέχυρῳ ὁ ἐγγυητὴς, ὡς βιβ. κε'. tit. β'. κεφ. β'.

Καὶ μετὰ τὴν ἐπὶ τῇ καταβολῇ ὀρισθεῖσαν προθεσμίαν κινεῖται ἢ περὶ ἐντολῆς ἀγωγή.

μετὰ τὴν — προθεσμίαν] Μανδατωρθεῖσαντος Πρίμου ἐδιάνεισα Σεκούνδῳ, εἰπόντος ἐν τῷ μανδάτῳ τοῦ Πρίμου, ὡς εἶπω δύο μηνῶν καταβαλεῖν τὸ χρέος. μὴ καταβαλέντος αὐτοῦ παρῆραμεν ἢ προθεσμία. οὐδὲν κολύει, μετὰ τὸν εἰρημένον χρόνον κινεῖται κατὰ Πρίμου μανδίαι.

Ἔσθ' ὅτε γὰρ ἡ μανδίαι καὶ πρὸ τῆς ἡμέρας κινεῖται, καὶ ὁ ἐντεταμένος, γενέσθαι τι αὐτῷ μετὰ ἡμέρων τινῶν, καὶ πρὸ τῆς ἡμέρας κατεχέται· ὡς ὁ ἐντεταμένος, γενέσθαι αὐτῷ μνημείον μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτήν· ἐνάγεται γὰρ καὶ οὗτος ἐπιπερῶν, καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ ι'. dig. κειμένην διάσταξιν. τὸ μετὰ τὴν ἡμέραν κινεῖσθαι τὴν ἀγωγήν ἐπὶ παντὸς συμβαίνει· ὁ γὰρ ἐντὸς προθεσμίας ὀφείλων καταβαλεῖν, καὶ τῆς προθεσμίας παραδουλοῦσθαι ἐνάγεται. τοῦ δὲ παρῆρατος νόμιμον τὸν θεματισμὸν ἔχεις σαφέστερον μετὰ β'. θεμάτια.

* Σημειῶσαι, ὅτι ὁ ὀφείλων τι ποιῆσαι ἐντὸς τινος προθεσμίας, ἐπιπλεῖ καὶ μετὰ τὴν προθεσμίαν ἐνεχόμενος.

κινεῖται ἢ περὶ ἐντολῆς ἀγωγή] Τοῦ Ἰναντιοφανοῦς. Ἐπιπλεῖ τὴν μανδίαι δέδοικεν κατὰ τοῦ ἐγγυητοῦ· ἐν δὲ τῇ α'. διατάζει τοῦ ζ'. tit. τοῦ β'. βιβ. τοῦ κωδ. ἐπὶ τῷ αὐτῷ θεμάτια τὴν δὲ δόλο εἶεν ἠγοράζων. ἀναγρ. βιβ. γ'. tit. ε'. dig. ια'. καὶ βιβ. κ'. tit. α'. dig. β'. γ'.

Καὶ ἐνα τῶν ἐντεταμένων εἰς ὀλόκληρον ὁ δανειστὴς ἐπιλέγεσθαι δύναται, κἂν τοῦτο μὴ συνέδοξε. μετὰ δὲ τὸ καταδικασθῆναι τοὺς δύο ἅμα, πρὸς τὸ μέρος ἐνάγονται.

καὶ ἐνα τῶν ἐντεταμένων] Πρίμου καὶ Σεκούνδου

Haec enim intelligenda sunt, cum extraneus emit: nam si fideiussor pignus emit, facultas debitori datur, debitum offerendi. Inter fideiussorem enim et reum bonam fidem servari oportet.

4) qui pignus a creditore emit] Nota ius pulcherrimum, extraneo, qui pignus emit, debitum offerri non posse, posse autem offerri fideiussori, qui pignus emit: quod et Papinianus lib. 1. *Antipapiniani* tit. 5. dig. 3. ait. Nota autem hoc loco, fideiussori debitum offerri posse, etiamsi non necessitate urgente, quia conveniebatur, sed sua sponte pignus emerit.

5) non est similis extraneo] Ecce nota, extraneo pignoris emtori debitum offerri non posse. Hoc autem intellige, nisi a debitore pignus emerit, aut secundus creditor emtor sit, quod ipsum Papinianus lib. 1. *Antipapiniani* tit. 5. dig. 3. ait. Lege ipsum digestum.

Hoc intellige, etiamsi non sua sponte, sed necessitate urgente, cum conveniretur, pignus emerit, ut Papinianus lib. 1. *Antipapiniani* dig. 2. ait.

Extraneo valide pignus a creditore emere, cum debitor debitum non solverit, quaere lib. 25. tit. 4. cap. 17. quod ait, debitorem emtori vel creditori pecuniam debitam offerre et rem recipere non posse. Et tit. 7. eiusdem libri cap. 28. 29. et them. 2. cap. 28. quodsi creditor male versatus sit, ipsum, non emtorem teneri. Cap. eiusdem tituli 35. et 43. them. 1. 2. et cap. eiusdem tit. ... et 47. 52. et tituli 1. eiusdem libri cap. 2. et 58. lib. 22. tit. 1. cap. 83. et cap. 13. tit. 19. lib. 19. et lib. 25. tit. 7. cap. 3. totum.

6) nam si pecuniam debitam consecutus sit] Aliter enim pignus dare non cogitur, quam si totam summam, quam solvit, cum usuris ex tempore emtionis collectis consequatur, ut Papinianus lib. 1. *Antipapiniani* tit. 5. dig. 9. ait.

7) reddit illud cum fructibus] Ceterum ipse quoque consequitur usuras medii temporis, ut cap. 2. tit. 7. lib. 25. et cap. 5. circa finem: ex quibus disces, fideiussori et secundo creditori pignus ementibus debitum offerri posse. Fideiussor autem etiam diligentiam exactam in pignore praestat, ut lib. 25. tit. 2. cap. 2.

Etiam post diem ⁸⁾ solutioni praestitutum mandati iudicio agi potest ⁹⁾. L. 59. §. 2. D. XVII. 1.

8) post diem] Mandatu Primi Secundo pecuniam credidi, dicente Primo, cum mandaret, debitum intra duos menses solum iri. Cum non solveret, spatium praeterlapsum est. Nihil impedit, quominus post eum diem cum Primo mandati agatur.

Nam interdum etiam ante diem mandati agitur, et ille, qui mandavit, ut sibi aliquid post diem quandam fieret, etiam ante diem tenetur: veluti is, qui monumentum sibi extrui post mortem suam mandavit: nam et hic, dum in vivis est, convenitur, et secundum distinctionem dig. 10. positam. Id tamen in quovis contingit, ut post diem agatur: nam qui intra diem solvere debet, etiam die praeterlapso convenitur. Speciem huius iuris magis perspicuam habes duobus thematibus infra.

Observa, eum, qui intra certum tempus facere aliquid debeat, etiam post id tempus manere obligatum.

9) mandati iudicio agi potest] Enantiophanis. Hoc loco mandati actionem contra fideiussorem tribuit: constitutione autem 1. tit. 20. lib. 2. Codicis eodem casu de dolo actionem competere dixit. Lege lib. 3. tit. 5. dig. 31. et lib. 20. tit. 1. dig. 2. 3.

Et unum ex mandatoribus ¹⁰⁾ in solidum ¹¹⁾ creditor convenire potest, quamvis id actum non sit. D. eod. Postea vero, quam duo simul condemnati sunt, singuli pro portionibus virilibus conveniuntur ¹²⁾.

10) et unum ex mandatoribus] Mandatu Primi

ἐντελειμένον, ἐδώκεα Τερτίω. καθ' οὗ βούλομαι τῶν μανδατάων, ἕξεσί μοι κινεῖν εἰς ὀλόκληρον, εἰ καὶ μηδὲν τοιοῦτο τῷ μανδατῷ συμπεφώνηται. εἰ δὲ ἐνασχθέντες οἱ δύο καταδικασθῶσιν, εἰς μέρος ἑκάτερος τῆ ἰουδικαίᾳ κρατεῖται.

εἰς ὀλόκληρον] Τοῦ Ἐναντιοφαν. Δύναται δὲ καὶ ὁ ἐναγόμενος αἰτεῖν, εἰς τοὺς εὐπόρους ἐπιμερισθῆναι τὴν ἀγωγὴν ἐκ τῆς Ἀδριανοῦ ἐπιστολῆς, ὡς βιβ. μς. tit. α. διγ. ι. κς. καὶ βιβ. κς. tit. ζ. διγ. ζ. εἰ δὲ καὶ εἰς μόνος εἰς ὀλόκληρον καταδικασθῆ, δύναται ἐναγόμενος τῆ ἰουδικαίᾳ ἐπιζητεῖν, ἐκχωρηθῆναι τὰς κατὰ τῶν συμμαנדατάων ἀγωγάς, ὡς διγ. μη. τοῦ α. tit. τοῦ μς. βιβ. καὶ βιβ. ηβ. τοῦ .. tit. οὗτι ἐκ πολλῶν μανδατάων τοῦ αὐτοῦ χρόνου, ἐὰν ὁ εἰς ἐνασχθῆ ἢ ἐλευθερωθῆ, οἱ λοιποὶ οὐκ ἐλευθεροῦνται τῆ μέντοι καταβολῆ πάντες ἐλευθεροῦνται. ἐν δὲ τῷ γ. διγ. τοῦ ηγ. βιβ. τοῦ δ. tit. ....

..... διαιρεῖται καθ' ὑπόδειγμα τῶν ἐγγνητῶν καὶ μανδατάων· λέγει γὰρ καὶ βιβ. ιε. tit. δ. οὗτι ἐὰν δύο ἐντελιόνται, εἰς ..... h).

† Σημείωσαι, ὅτι τῶν δύο ἐντελειμένων ὁ δανειστὴς τὸν ἕνα ἐπιλέγεσθαι εἰς ὀλόκληρον δύναται. [Sch. b. II. 191.]ⁱ⁾.

πρὸς τὸ μέρος ἐνάγονται] Ὅτι ἐντελειμένων δύο, καὶ τὰ μάλιστα καθ' οὗ βούλεται, κινεῖ τὴν ἀρχὴν ὁ ἐνταλθεὶς, ὅπως μετὰ καταδίκην .....^{k)} εἰς μέρος καθ' ἑκάστου αὐτῶν τὴν ἰουδικαίᾳ κινεῖν.

L. 59. §. 4. D. XVII. 1. Ἐὰν^{l)} τοῦ δανειστοῦ πωλήσαντος τὰ ἐνέχυρα ἐκνικηθῶσι, τότε χωρεῖν οὐ δύναται κατὰ τοῦ ἐντελειμένου, ὅτε καὶ τὸ χρέος ἐκ τῆς τιμῆς ἐπληρώθῃ, καὶ οὐχ ὑπόκειται τῆ ἐκνικήσει.

ἐὰν τοῦ δανειστοῦ πωλήσαντος] Κατὰ μανδατὸν Πρίμου Σεκουῦδος ἐδωκίστατο παρ' ἐμοῦ νομίματα γ. δούς ἐνέχυρον ..... ἐξενικήθη τὸ ἐνέχυρον, ὡς ἀλλότριον. ζητούμεν, εἰ δύναται χωρεῖν κατὰ τοῦ μανδατάων, καὶ εἰ ἀρα τίς ἐστὶ διαφορά .....^{m)} ἐκνικήσεως ἐπερωτηθεὶς, καὶ φησὶν ὁ Παῦλος, εἰ ὁ κρεδὶτωρ ἐκ τοῦ τιμήματος τοῦ ἐνεχυρον ὅλον οὐκ ἀπέλαβεν τὸ χρέος .....ⁿ⁾ τοῖνυν τῆς ἀποκρίσεως δεκνύται, ἐν ᾗ μὴ προσάγει ἐκνικήσεως ὁ μανδατῶρ κατέχεται, ἐλευθερον αὐτῷ προς..... ἀγοράσαντος τὸ ἐνέχυρον διατιμήσεως.

οὐχ ὑπόκειται τῆ ἐκνικήσει] Κυρ. † Εἰ πωλήσει^{o)} τὸ ἐνέχυρον ὁ δανειστὴς, καὶ ἐκνικήθῃ, εἰ μὴ ἐπρωτηθῇ περὶ ἐκνικήσεως, οὐ κινεῖ τὴν μανδατῆν^{p)}. [Sch. c. II. 191.]

Steph. Τυχὸν γὰρ δανειστικῶ δικαίῳ πωλήσεως ἐκνικήσει οὐχ ὑπόκειται, ὡς πανταχόθεν ἔστιν μαθεῖν.

L. 59. §. 5. D. eod. Ἐντελειάμην σοι, δανείσαι Πέτρω, ὑποσχόμενος ἀξίμίον σε ποιεῖν, ἕως οὗ ζῆ· καὶ πολλὰκις ὀβληθεὶς οὐκ ἐποίησα τὸ ἱκανόν. ἐνέχομαι καὶ ἧ) μετὰ τελευτῆν Πέτρου· ἢ γὰρ περὶ ἐντολῆς ἀγωγῆ, καὶ εἶπον, ἕως οὗ ζῆ, διηρηκίς ἐστίν.

ἐντελειάμην σοι] Ἐποησάμην εἰς τινα ἔργωσπον μανδατῶν τοιοῦτον· ἐντέλλομαι σοι, ὡςτε Σεβήρω, τῷ κατὰ ἀχιστείαν μοι διαφέροντι, π. δανείσαι νομίματα, λαμβάνοντι δὲ καὶ τὸδε τὸ ἐνέχυρον, καὶ ἐπὶ τοῖς πιρασγεθησομένοις τοκοῖς τὸ ἀξίμιον σοι ἐκ τοῦ μανδατῶν περιέχεσθαι ἐπαγγέλλομαι, μέχρις οὗ περίεστι Σεβήρος. γενομένου τοῦ δανείσματος ὀβληθεὶς ἐγὼ πολλὰκις οὐδὲν κατέβαλον. ζητούμεν, εἰ τελευτήσαντος Σεβήρου ἐλευθεροῦμαι. καὶ φησὶν ὁ Παῦλος, τὴν μανδατῆν ἀγωγὴν εἶναι περπέτουαν, καὶ μὴ σβένυσθαι διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ πρόσκειται τῷ μανδατῷ, ὅτι τὸ ἀξίμιον σοι περιγενήσεται ἐκ τῆς αἰτίας τοῦ μανδατῶν, μέχρις οὗ περίεστιν Σεβήρος. ὁ γὰρ οὕτως ἐντελλόμενος ἔδοξε λέγειν, οὗτι παρασκευάσω τὸν Σεβήρον, ἐν ὅσῳ ζῆ, τὸ χρέος ἀποδοῦναι. εἰρηκαμέν δὲ πρό β. θεμάτων, ὅτι ὁ προθεσμίαν ἐνθεις καὶ μὴ ταυτὴς εἰσὼ εὐγνωμονήσας, οὐδὲν ἦτον καὶ μετὰ τὴν προθεσμίαν κρατεῖται.

^{h)} Deesse videtur, εἰς ὀλόκληρον ἕκαστος ἐνάγεται: cf. L. 5. D. XV. 4. ^{z)} Scholium lit. a. insignitum apud Fabr. T. II, p. 191. non extat. ^{k)} Supplendum videtur, ἀναγκάζεται. ^{l)} Cod. Coisl. addit δέ. Omitit Fabr. ^{m)} Supplendum videtur, εἴτε δανειοῦ δικαίῳ ἐπώλησεν, εἴτε περὶ κ. τ. λ. ⁿ⁾ Supplendum videtur, οὐκ ἐλευθεροῦσθαι τὸν μανδατῶρα. ἐκ ταύτης κ. τ. λ. ^{o)} Idem scholium, sed sine nomine Cyrilli habet Fabr. lit. c. T. II, p. 191. ^{p)} Fabr. οὐ κινεῖ κατὰ τοῦ μανδατῶρος. ^{q)} καὶ Cod. Coisl. quod melius videtur, quam δέ, quod Fabr. habet.

et Secundi pecuniam Tertio credidi. Quemvis mandatorum in solidum convenire mihi licet, etiamsi nihil eiusmodi mandato comprehensum sit. Sed si duo simul conventi et condemnati fuerint, singuli pro parte virili iudicati conveniuntur.

11) in solidum] Enantiophanis. Qui convenitur, postulare etiam potest, ut inter eos, qui solvendo sunt, ex Hadriani epistola actio dividatur, ut lib. 46. tit. I. dig. 10. 27. et lib. 27. tit. 7. dig. 7. Sed et si unus tantum in solidum condemnatus sit, iudicati conventus desiderare potest, ut actiones adversus reliquos mandatores sibi cedantur, ut dig. 48. tit. I. lib. 46. et lib. 52. tit. .. quod, si unus ex pluribus mandatoribus eiusdem debiti conventus aut liberatus sit, reliqui non liberantur: solutione autem omnes liberantur. Dig. autem 3. lib. 18. tit. 4. ....

..... dividitur actio ad exemplum fideiusorum et mandatorum: ait enim et lib. 15. tit. 4. si duo mandaverint, in solidum cum singulis agi posse.

Nota, ex duobus mandatoribus unum a creditore in solidum posse conveniri.

12) singuli pro portionibus virilibus conveniuntur] Quia, licet ex duobus mandatoribus singulos, quos velit, creditor ab initio convenire possit, tamen post condemnationem adversus singulos pro parte virili iudicati agere compellitur.

Si creditor distraxerit¹³⁾ pignora, eaque evicta fuerint, tunc regressum ad mandatorem non habet, cum totum debitum ex pretio pignorum consecutus est, et evictionis nomine non tenetur¹⁴⁾.

13) si creditor distraxerit] Mandatu Primi Secundus a me centum aureos mutuos sunsit et pignus dedit. .... pignus tanquam alienum evictum est. Quærimus, an adversus mandatorem regressum habeat, et an intersit aliquid, num creditoris iure vendiderit, an evictionis nomine promiserit. Et Paulus ait, si creditor totum debitum ex pretio pignoris consecutus non sit, mandatorem liberum non videri. Ex hoc responso apparet, si evictionis nomine non teneatur mandator, ..

14) evictionis nomine non tenetur] Cyrilli. Si creditor pignus distraxerit, illudque evictum sit, nisi evictionis nomine promiserit, non agit mandati.

Stephani. Fortasse enim, quia creditoris iure vendidit, evictionis nomine non tenetur, ut ubique disci potest.

Mandaveram tibi¹⁵⁾, ut Petro crederes, ac promiseram, me te indemnem praestitutum, quoad vixerit: et saepe interpellatus¹⁶⁾ indemnem te non praestititi. Teneor etiam post mortem Petri¹⁷⁾: mandati enim actio, quamvis dixero, quoad vixerit, perpetua est¹⁸⁾.

15) mandaveram tibi] Mandatum scriptum alicui dedi in hunc modum: Mando tibi, ut Severo affini meo octoginta credas, sub pignore certo, et usurarum nomine indemnitate tibi ex mandato praestitutum iri promitto, quoad vixerit Severus. Pecunia a te credita, saepe interpellatus nihil solvi. Quærimus, an mortuo Severo liberer. Et Paulus ait, mandati actionem esse perpetuam, ideoque non extingui, quod mandato adiectum sit, indemnitate ex causa mandati tibi praestitutum iri, quoad vixerit Severus. Nam qui ita mandat, dicere videtur: Operam dabo, ut Severus, quoad vixerit, debitum solvat. Duobus autem thematibus supra diximus, eum, qui diem solutioni statuerit, et intra diem non solverit, nihilominus etiam post eum diem teneri.

πολλάκις ὀχλήθεις] Τοῦ Ἄνων. Ἀνάγν. βιβ. με. τιτ. α'. διγ. κββ. τοῦ Σκαεβόλου, καὶ βιβ. λδ'. τιτ. γ'. διγ. ζ'. θεμ. α'. καὶ βιβ. ιγ'. τιτ. ε'. διγ. ε'. θεμ. γ'. καὶ τα ἐν αὐτῷ παραγεγραμμένα.

καὶ μετὰ τελευτὴν Πέτρου] Ὁ γὰρ μανδάτωρ διὰ τῆς ὑποσχέσεως οὐχὶ τοῦτο εἶπεν, ὅτι τυχὸν μετὰ θάνατον αὐτοῦ οὐκ ἐσομαι σοι ἐνοχος, ἀλλ' ἔδοξε τοῦτο ἐπαγγελλέσθαι, ὅτι σπουδάσω, ὥστε τὸν δανεισάμενον, ἐφ' ὅσον ζῆ, καταβάλλειν σοι τὸ χρέος. εὐδολογὸν δέ, ὡς ὁ προσθεσμίαν ὀφείας καὶ μὴ ποιήσας τὸ ἰκανὸν τοῦτου εἶσω τοῦ χρόνου, ἐνέχεται. σημεῖωσαι δὲ ἐν ἡτῷ, ὅτι περπέτουά ἐστιν ἡ μανδάτι.

διηρηκῆς ἐστίν] * Σφόδρα τῆς ἀκριβείας καταστοχασάμενος ὁ νομοθέτης, αἰτίαν ἀπέδοκε τοῦ ἐνέχεσθαι τὸν μανδάτωρ καὶ μετὰ τελευτὴν Πέτρου, τὸ εἶναι διηρηκὴ τὴν ἀγωγὴν τὴν περὶ ἐντολῆς, παραδορῶν τὰς γενομένας ὀχλήσεις· καὶ γὰρ ἐγένοντο, ἀπὲρ μὴ γεγονότος ἐκογίσθησαν, διότι ὁ ὑπὸ προσθεσμίαν ἐπερωτηθεὶς οὐ δύναται ἐντὸς αὐτῆς ὀχλείσθαι, οὐδὲ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τελευταίαν ἡμέραν. καὶ ἀνάγνωθι βιβ. μγ'. τιτ. α'. κεφ. ρη'. θεμ. β'. λέγον· ὁ ὁμολογῶν σήμερον δίδουα, καὶ πρὶν πληρωθῆ ἡ ἡμέρα, ἐνάγεται, εἰ καὶ τὸ ἐναντίον κρατεῖ ἐπὶ τῶν ἄλλων χρόνων ἐπερωτησεως. οἱ δὲ αὐτῆ, ἢν ἀπέδοτο, ἐστὶν ἀληθῆς, ἢ ἔξωθεν φησὶν παραγραφῆ, καὶ ὁ εἰ. τιτ. τῆς γ'. ἰσοτιτοῦ. λέγων περὶ τὸ δ. θεμ. πρόκαιρος γὰρ ἐπερωτησεὶς οὐ δύναται γενεσθαι, οἷον, ἵνα εἶπω, ἐμολογεῖς δίδουα δέκα νομίσματα ἕως δέκα ἐναυτῶν.

Ἐὰν ἐνετελιώμην σοι, λαβεῖν ἀσφάλειαν ἀξιώχρεων παρὰ τοῦ χρεώστου, καὶ μὴ λάβῃς ἐγγυάς ἢ ἐνέχυρον, οὐ πληροῖς τὴν ἐντολήν¹⁾.

λαβεῖν ἀσφάλειαν] Ἐνετελιώμην σοι δανείσαι Πρῶμο νομίσματα ἢ ἀσφαλιζομένῳ. ὅμως αὐτῷ ἐδανείσω σὺ, οὐδὲ ἐνέχυρον ἔλαβες, οὐδὲ ἐγγυητῆρ. φησὶν ὁ Παῦλος, μὴ ἔχεν σε κατ' ἐμοῦ τὴν μανδάτι· οὐ γὰρ ἐπλήρωσας τὸ μανδάτον.

ἀξιώχρεων] Σημεῖωσαι, ὅτι τῷ idonea cautio ὄρηματι οὐδὲ ψαλὴ ἀσφάλεια δηλοῦται, ἀλλ' ἐγγυητῆς ἢ ἐνέχυρον. βλέπε, πῶς εἶπον, idonea cautio. αὐτῷ γὰρ μονῶ τῷ τῆς καυτίουος ὄρηματι οὐ σημαίνεται ὁ ἐγγυητῆς, ὡς βιβ. σ'. του κωδ. τιτ. λβ'. διατ. γ'.

* Ζῆτει βιβ. β'. τιτ. β'. κεφ. ρββ'. θεμ. β'. καὶ τιτ. αὐτοῦ γ'. κεφ. κε. καὶ βιβ. μη. τιτ. δ'. κεφ. δ'. θεμ. ε'. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ ἀσφαλείας. περὶ δὲ ἰκανοδοσίας ζῆτει βιβ. β'. τιτ. β'. κεφ. ζε'. καὶ βιβ. ζ'. τιτ. ιδ'. κεφ. α'. καὶ βιβ. λγ'. τιτ. α'. κεφ. ιζ'. περὶ τὸ τέλος. περὶ δὲ ἰκανοδοσίας φησὶν τὸ ιθ'. κεφ. τοῦ α'. τιτ. τοῦ ιθ'. βιβ.

οὐ πληροῖς τὴν ἐντολήν] † Ὁ γὰρ ἐνταλθεὶς παρεξελθὼν τὴν ἐντολήν οὐκ ἔχει τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς, ὡς κεφ. ε'. [Sch. d. II. 191.]

ξ. Σκαεβο. Τοῦ ἐντελιωμένου καταδικασθέντος καὶ ἐκκαλεσαμένου, δύναται ὁ δανειστής, καὶ ἡρημημένης τῆς ἐκκλήτου, ἐνάγειν τῷ χρεώστῃ.

τοῦ ἐντελιωμένου καταδικασθέντος] Δανείσας Πρῶμος Σεκουνδῷ ἔλαβε μανδάτωρα. ἐναχθεὶς ὁ μανδάτωρ καταδικασθεὶς ἐξεκαλέσαστο. ἡρημημένης τῆς ἐκκλήτου ὁ Σκαεβόλος δίδωσά μοι παρησίαν, κινεῖν κατὰ τοῦ δεβίτωρος.

ἐνάγειν τῷ χρεώστῃ] Τοῦτο κατὰ τὸ παλαιὸν κρατοῦν. σήμερον γὰρ οὐ δύναται κινήσει κατὰ τοῦ ἐγγυητούμενου ὁ δανειστής, εἰ μὴ πρῶτον χωρήσας κατὰ τοῦ πρωτοτύπου μὴ δυνατῆ παρ' αὐτοῦ τὸ ἰκανὸν παθεῖν, ὡς ἡ δ. τῶν μετὰ τὸν κώδικα νεωρῶν διατάξεων.

Ἀλλοτρί σοι γαμεῖν ἐγραψα οὕτως· γίνωσκέ με τὴν κόρην ἀγαπῶν, καὶ κατ' εὐχὴν μου συνάπτεισθαί σοι αὐτήν· καὶ ὡς, εἰ καὶ ἀξιώχρεως ἐστὶν ἡ μήτηρ τῆς κόρης εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ἐπαγγελιομένην προῖκα, ὁμως ἐγὼ διὰ τὸ σχεῖν τὴν ἀγάπην σου τὴν πίστιν μου παρεμβάλλω, καὶ ὑπερ' ἂν ἐπερωτήσης, ὡς ἐμοῦ ἐπι-

16) saepe interpellatus] Anonymi. Lege lib. 45. tit. I. dig. 122. Scaevolae, et lib. 34. tit. 3. dig. 20. them. 1. et lib. 13. tit. 5. dig. 5. them. 3. et quae ibi adnotata sunt.

17) etiam post mortem Petri] Nam mandator promissione non significavit, se post mortem eius tibi non fore obligatum, sed dicere videtur, se operam daturum, ut debitor, quoad vixerit, debitum tibi solvat. Certum autem est, eum, qui diem statuerit, et intra diem non satisfecerit, teneri. Nota in textu, mandati actionem esse perpetuam.

18) perpetua est] Iureconsultus valde subtiliter causam, quod mandator etiam post mortem Petri teneatur, hanc esse dixit, quod perpetua sit mandati actio, silentio praetermittens interpellationes factas: quamvis enim factae fuerint, tamen nihil habebuntur, quia is, qui in diem promisit, intra eum interpellari non potest, ne ipso quidem ultimo die. Et lege lib. 43. tit. 1. cap. 118. them. 2. quod ait: Qui promittit, se hodie dare, etiam ante diem finitam convenitur, etiamsi in reliquis temporibus stipulationi adiectis contrarium obtineat. Rationem autem a Iureconsulto redditam veram esse, adnotatio ait extrinsecus posita, et tit. 15. lib. 3. Institutio-num, them. 4. quo dicitur: Ad tempus stipulatio fieri non potest, verbi causa: spondesne, dare decem aureos ad decem annos?

Si mandaverim tibi, ut exigeres cautionem¹⁾ L. 59. §. 6. idoneam²⁾ a debitore, et nec fideiussore, nec pignus acceperis, mandatum non exples²⁾.

19) ut exigeres cautionem] Mandaveram tibi, ut Primo centum crederes, cautione idonea exacta. Tamen ei credidisti, nec pignus, nec fideiussorem accepisti. Paulus ait, te mecum mandati non acturum: non enim explevisti mandatum.

20) idoneam] Nota, idonea cautio neque nudam promissionem intelligi, sed fideiussorem vel pignus. Nota, idonea cautio. Nam solo cautionis verbo fideiussor non significatur, ut lib. 6. Cod. tit. 32. const. 3.

Quaere lib. 2. tit. 2. cap. 182. them. 2. et eiusdem lib. tit. 3. cap. 25. et lib. 48. tit. 4. cap. 4. them. 5. Sed haec quidem de cautione. De satisfactione vero quaere lib. 2. tit. 2. cap. 61. et lib. 7. tit. 14. cap. 1. et lib. 33. tit. 1. cap. 17. circa finem. De satisfactione loquitur cap. 19. tit. 1. lib. 19.

21) mandatum non exples] Nam mandatarius mandatum egressus mandati non habet actionem, ut cap. 5.

LX. Scaevola. Si mandator condemnatus sit¹⁾ L. 60. pr. et provocaverit, creditor pendente etiam appellatione debitorem convenire²⁾ potest.

1) si mandator condemnatus sit] Primus Secundo pecuniam credidit et mandatorem accepit. Mandator conventus et condemnatus provocavit. Pendente appellatione debitorem conveniendi facultatem Scaevola mihi tribuit.

2) debitorem convenire] Hoc secundum ius antiquum. Hodie enim fideiussorem creditor convenire non potest, nisi prius cum reo egerit ab eoque solidum consequi non potuerit, ut Novella 4.

Tibi uxorem ducturo³⁾ in hunc modum scripsi: L. 60. §. 1. Scias, puellam mihi carissimam esse, eamque ex voto meo tibi nupturam: et quamvis mater puellae idonea sit ad dotem pro ea promissam, tamen et ipse, ut amorem tuum mihi conciliem, fidem meam interpono, et quod ab ea stipulatus fueris, tanquam me mandante,

r) Sic Fabr. Cod. Coisl. τὸ μανδάτον.

τρέφαντος, πληρωῖσαι. ἐγὼ μὲν εἰς τὴν καταγραφεῖσαν παρὰ τῆς γυναικὸς προῖκα ἐνέχομαι· οὐκ ἔχω δὲ κατ' αὐτῆς τὴν περὶ ἐπιτολῆς ἀγωγὴν, οὔτε τὴν περὶ διοικήσεως πραγμάτων, ἕπειδὴ οὐκ ἐνετείλατό μοι, οὔτε δεκτὸν ἡγήσατο τὸ γραφέν, οὔτε τοσοῦτον τῆς γυναικός, ὅσον ἐμαντοῦ, ἠθέλησα προνοῆσαι.

μέλλοντί σοι γαμεῖν] Σεμπρονίαν τὴν θυγατέρα Τίτιου ἐνηγευσάμην. ἡ μήτηρ λόγω προικὸς ὑπιοχεῖτο μοι, ἐπερωτηθῆσεθαί φανερά νομίματα. Τίτιος ταῦτα γρούς παρακολούθησαν τοιούτοις ἐχρήσατο πρὸς ἐμὲ γραμμασί· Τίτιος τὸδε χάρειν τὴν Σεμπρονίαν γρούθι φιλεῖσθαι παρ' ἐμοῦ, καὶ οὐ κατ' εὐχάς ἐμὰς μέλλει σοι γαμεῖσθαι. εἰδέναι δὲ σε βούλομαι, ὅτι οὐ παρ' ἀξίαν προῖκαί τις λαμβάνων· καὶ εἰ τὰ μάλιστ' αἶδα, ὅτι Τίτια αὐτῆς μήτηρ ἀξιοπίστως ὑπὲρ σοῦ μέλλει ἐπερωτηθῆσεθαί προῖκα, ὅμως καὶ αὐτὸς, ὅπως μάλλον τῷ ἐμῷ οὐκ ἦτοί ἐμοὶ αὐτῷ τὴν οὐκ ἀσφάλειαν φιλίαν, τὴν ἐμαντοῦ πίστιν ἐροχον ποιῶν οὐκ ἀμφιβάλλω, διὸ εἰδέναι σε θέλω, οὐδὲποτε περὶ τῆς προικὸς ἐπερωτήσεις, τοῦτο τῇ ἐμῇ πίστει ἀποσπασθῆσεται σοι. τοῦτων δὲ γενομένων πρὸς ἐμὲ τῶν γραμμάτων, τῆς Τίτιας μηδὲν ἐντελεμένῃ Τίτιῳ, μήτε ὑποναβιτευσάσης τὸ παρ' αὐτοῦ γενομένου, εἴτα μετὰ τινα χρόνον ὁμολόγησέ μοι Τίτια φανερά νομίματα λόγω προικὸς... γενομένης. ἀδιάφορον γὰρ, εἰ ἐτελευτήσεν ἡ τῆς κόρης μήτηρ ἐπὶ κληρονομίᾳ τοῦ καὶ ὁ Τίτιος δὲ ὁ τοῦτον πρ... τῶν μεθ' οὐδὲσω τὴν προῖκα τὸν Τίτιος κληρονομήσῃ. ζητοῦμεν, εἰ οὕτως κατὰ τῆς διαδοχῆς Τίτιος ἔχει τὴν... ἐρωτηθεὶς περὶ τῆς γενομένης γεστοροῦν. ἠρώησατο καὶ ταύτην. δῆλον γὰρ τοῦτο Τίτιος ἐποίησεν, ὅτι οὐκ ὀνόματι Τίτιος... ὅμως Σεμπρονίαν τῆς κόρης τοῦτοις ἐχρήσατο τοῖς γραμμασί· ὥστε οὐκ ἑαυτὸν μάλλον, οὐ μὴν Τίτιαν... κινῶντος κατὰ τοῦ μανδατοῦ ἢ τῶν κληρονομιῶν αὐτοῦ οὐδεμιᾷ ἐκβαλλομένου παραγραφῇ.

Κυρίλλ. Ὁ διαθέμετός σε... νόμιμα πρὸς τὸν ἄνδρα ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἐπρωτημένου τὴν προῖκα οὐκ ἔχει κατ' ἐμοῦ τὴν... τὸν ἄνδρα παραγραφῇ.

ἐπειδὴ οὐκ ἐνετείλατό μοι] Τοῦτο γὰρ ποιεῖ τὴν ζήτησιν· εἰ γὰρ ἐνετείλατο ἢ ὑποναβιτευσέ, χωρὶν ἔχεν ἢ μανδάτι. ἢ γὰρ ὑποναβιτευσάτων μανδάτω προσέοικεν, ὡς κείναι βιβ. . . τῶν δὲ ἰουδικῶν δ.

L. 60. §. 2. Ἐὰν δύο τισὶν ἐπιτρέψω, διοικῆσαι τὰ πράγματα μου, ἐκάστῳ εἰς ὀλόκληρον ἐνάγω· οὐ πλέον δὲ τοῦ κεραιωστῆμένου ἕξ ἑκατέρου λαμβάνω.

ἐκάστῳ εἰς ὀλόκληρον ἐνάγω] * Κατὰ τὸ σῆμα τῶν δύο ἕων προμεινῶν. γίνονται δὲ οὕτως· ἔαν Μαέβιον καὶ Σεῖον, οἱς ἐδίαισα νομίματα ἐ., οὕτως ἐπερωτησῶ ὁμολογῆσαι, ὡ Μαέβιε, ἐ. νομίματα δίδόναι μοι· καὶ ἐκάστῳ κεραιωστῆμένου ἀπεχρηάτο ὁμολογῶ. ἐκ γὰρ τοιούτων ἐροχῶν ἐκαστος τῶν ἐπρωτημένων εἰς ὀλόκληρον ἐροχος γενήσεται, καὶ καταβυλὼν ὁ εἰς αὐτῶν ἔλευθεροῖ τὸν συνεπερωτηθέντα, ὡς ὁ 15. τι. τῆς γ. τῶν ἰουδικῶν. φησὶν. Ζητεῖ καὶ βιβ. ιγ'. τι. α'. κεφ. ε'. περὶ τὸ τέλος, καὶ κεφ. κα. αὐτοῦ θεμ. β'. καὶ μὴ σοι ἐναντιοθῆ· καὶ βιβ. κ'. τι. α'. κεφ. σδ'. μζ'. καὶ κεφ. ιγ'. αὐτοῦ θεμ. ι. καὶ βιβ. κς. τι. ζ'. κεφ. γ'. βουλομένου, μὴ ἐκαστον ἐγγυητὴν εἰς ὀλόκληρον εὐθύνεσθαι, ἀλλὰ πάντας τοὺς ἐπόρους πρὸς τὸ ἀναλογεῖν, χωρὶν ἔχον καὶ ἐπὶ τῶν ἀτιφωρητῶν. καὶ τι. α'. τοῦ αὐτοῦ βιβ. κεφ. ι. καὶ κη'. καὶ κζ'. θεμ. γ'. καὶ βιβ. μγ'. τι. β'. κεφ. δ'. ἀναγκάτων ὄν, καὶ βιβ. ιδ'. τι. β'. κεφ. . . καὶ βιβ. ιη'. τι. η'. περὶ τὰ τέλη καὶ βιβ. λη'. τι. ζ'. περὶ τὰ τέλη.

L. 60. §. 3. Ἐὰν ἠρητῶς ἢ σιωπηρῶς συνέδοξεν, ὥστε τὸν ἄνδρα τρέφειν τὴν γυναῖκα, καὶ τὸν αὐτῆς πατέρα δίδόναι τόκον τῆς προικὸς, οὐκ ἔχει ὁ πατὴρ ἀγωγὴν εἰς ἀνάληψιν, ὡν λέγει μὴ*) δαπανηθῆναι. εἰ μέντοι ὁ πατὴρ ἐνετείλατο, ἀποτραφῆναι τὴν θυγατέρα, ἔχει τὴν περὶ ἐπιτολῆς ἀγωγὴν.

ἐὰν ἠρητῶς ἢ σιωπηρῶς συνέδοξεν] Ὁμολόγησα, δώσειν ὑπὲρ τῆς ἐμαντοῦ θυγατρὸς Τίτιῳ λόγω προικὸς ρ. νο-

tibi exsolvetur. Ego quidem dotis a matre conscriptae nomine teneor: adversus eam autem nec mandati, nec negotiorum gestorum actionem habeo, quia neque mandavit mihi⁴⁾, neque ratum habuit, quod scripsi, neque tam mulieri, quam mihi consultum volui.

3) tibi uxorem ducturo] Sempronia, Titii filia, mihi desponsa est. Mater dotis nomine certam pecuniae summam mihi promisit. Quo cognito Titius has literas ad me scripsit: Titius illi salutem. Scias, Semproniam a me amari, eamque ex voto meo tibi nupturam. Velim certus sis, non praeter dignitatem te illam ducere: et quamvis sciam, Titiam, matrem eius, idonee tibi repossuram esse dotem, tamen et ipse, quo magis amicitiam tuam domui meae, id est, mihi ipsi conciliem, fidem meam interponere non dubito. Quare scire te volo, quodcumque dotis nomine stipulatus fueris, id mea fide te salvum habiturum. His literis ad me scriptis, cum Titia neque mandaret Titio, nec ratum haberet, quod ab eo gestum erat, post tempus quoddam Titia certam pecuniam dotis nomine promisit.

Cyrilli. . . . .

4) quia neque mandavit mihi] Hoc enim dubitationem movit: nam si mandasset vel ratum habuisset, locus esset mandati actioni. Nam ratihabitio mandato similis est, ut lib. . . de iudiciis 4.

Si duobus mandavero, ut negotia mea gererent, unumquemque in solidum convenio⁵⁾: ab utroque autem non amplius debito exigo.

5) unumquemque in solidum convenio] Ad exemplum duorum reorum promittendi: qui ita fiunt: si a Maevio et Seio, quibus quinque credidi, ita stipulatus sim: Spondesne, Maevi, quinque mihi dare? et singuli separatim responderint: Spondeo. Ex his enim obligationibus unusquisque promissorum in solidum obligabitur, et unus solvendo alterum reum liberat, ut tit. 16. lib. 3. Institutionum ait. Quaere et lib. 13. tit. 1. cap. 5. circa finem, et cap. 21. eiusdem tit. them. 2. quod ne obstate credas: et lib. 20. tit. 1. cap. 76. 47. et cap. 13. eiusdem tit. them. 10. et lib. 26. tit. 6. cap. 3. quod non singulos fideiussores in solidum, sed omnes, qui solvendo sunt, pro portione virili conveniri vult, et in his quoque locum habet, qui debitum alienum constituerunt. et tit. 1. eiusdem libri cap. 10. 28. et 27. them. 3. et lib. 43. tit. 2. cap. 4. necessarium, et lib. 54. tit. 2. cap. . . et lib. 18. tit. 8. circa finem et lib. 38. tit. 7. circa finem.

Si expresse aut tacite convenerit⁶⁾, ut maritus uxorem aleret, et socer eius usuras dotis⁷⁾ praestaret, socer actionem non habet ad recipienda ea, quae a genero non impensa esse contendit. Si tamen pater mandavit genero, ut uxorem aleret, habet mandati actionem.

6) si expresse aut tacite convenerit] Promisi, me pro filia mea Titio dotis nomine centum datu-

s) Fabr. addit μή, quod deest in Cod. Coisl.

μίματα. συνεφωνήθη δὲ τοῦ γάμου συστάτος, ὥστε μὴ δοῦναι με τέως τὰ νομίματα, λόγῳ δὲ τόκων καὶ ἕκαστον ἔτος δίδοναι νομίματα λόγου χάριν γ'. ἐπὶ τῷ τρέφειν ἐν- τεῦθεν τὴν ἐξὴν θυγατέρα ὑπο τοῦ ἀνδρός. καὶ τοῦτο ἡ ἰδι- κῶς συνεφωνήθη ἢ σιωπηρῶς, διὰ τὸ δεῖν τὸν ἀνδρὰ τρέφειν τὴν γαμετήν. καταβληθέντων τῶν νομισμάτων, συνέβη περὶ τὴν τῆς κόρης ἀποτροφὴν διαπανησαί με τυχόν λ'. νομίματα. καὶ ζητοῦμεν, εἰ τις μοι δίδεται ἀγωγή ἐπὶ ἀναλήψει τῶν μὴ διαπανηθέντων κ'. νομισμάτων. πᾶσαν ὁ Σκαέβολας ἀγωγὴν ἠγγρήσατό μοι. εἰ δὲ περιέχον τὰ νομίματα, ὡς ἐντελλόμενος τῷ ἐμῷ γαμβρῷ, ταῦτα διαπανῆν πάντα περὶ τροφὴν τῆς ἐμῆς θυγατρὸς, τὸ μὴ διαπανηθὲν ἕπευτετεύσω τῇ μανδατῇ.

Κυρῖλλου. Εἰ συμφωνήσῃ ὁ περθερός, ὥστε τὸν γαμβρὸν τρέφειν τὴν θυγατέρα, αὐτοῦ τοὺς τόκους τῆς προικὸς δίδόντος, οὐκ ἔχει ἀγωγήν· εἰ δὲ ἐντέλλεται, ἔχει.

Ἰδύνατο σιωπηρῶς τοῦτο νοεῖσθαι, διὰ τὸ πρὸς ἀνάγκη εἶναι τῷ ἀνδρὶ, τρέφειν τὴν οἰκίαν γαμετήν.

τόκον τῆς προικὸς] Τοῦ Ἄνων. Ποίους τόκους ἢ καρποὺς μετὰ διετίαν τοῦ γάμου δίδωσιν ὁ ὁμολογήσας προῖκα, εἰρηται βιβ. ε'. τοῦ κωδ. tit. ια'. διατ. λα'.

Τῷ ἀδελφῷ παιδί μου οὕτως ἐντεταλμένη· ἐπι- τρέπω ἴ) σοι, περὶ πάντων τῶν ἐμῶν, ὡς θέλεις, πρα- γματεῦσθαι, εἴτε πωλεῖν θέλεις, εἴτε ὑποτίθεσθαι, εἴτε ἀγοράζειν, εἴτε ὀτιοῦν πράττειν ὡς κυρίῳ ὄντι τῶν ἐμῶν· ἐμοῦ πάντα κύρια τὰ ὑπὸ ἠ) σοῦ γινόμενα ἡγουμένου καὶ μηδὲν ἀντιλέγοντος πρὸς μηδεμίαν πρά- ξιν. τὰ παρ' αὐτοῦ τὰ κατὰ ἀπάτην γινόμενα οὐκ ἰσχύει, οὔτε ἐνέχομαι, ἢ τὰ πράγματά μου ὑπόκεινται, ἐφ' οἷς στρατηγὸς γενόμενος ἐχρεώστησεν.

τῷ ἀδελφῷ παιδί μου] Τίσιος ἔχων Σεῖον ἀδελφό- παιδα, τῶν ἰδίων πραγμάτων κατεπίστευεν αὐτῷ τὴν διοίκη- σιν, τοῖσι πρὸς αὐτὸν χρησόμενος τοῖς γράμμασι. Σεῖῳ τέκῳ χάριν. ἐγὼ μὲν κατὰ φύσιν εἶναι νομίζω τὸ ὑπὲρ πατρὸς τὸν τοῦ πατρὸς νόον πραγματεῦσθαι, τούτῳσι πράτ- τειν διχὰ ἐπιτροπῆς καὶ μανδατίου· εἰ δὲ δεῖ τοιοῦτον, ἐπι- τρέπω σοι, περὶ πάντων τῶν ἐμῶν, ὡς θέλεις, πραγματεῦ- σθαι, εἴτε πωλεῖν θέλεις, εἴτε ὑποτίθεσθαι, εἴτε ἀγοράζειν, εἴτε ὀτιοῦν πράττειν ὡς κυρίῳ ὄντι τῶν ἐμῶν· ἐμοῦ πάντα κύρια τὰ ὑπὸ σοῦ τελούμενα ἡγουμένου καὶ μηδὲν ἀντιλέγον- τος σοι πρὸς οὐδεμίαν πράξιν. καὶ ζητοῦμεν, εἰ συνέβη τι τὸν Σεῖον ἐκποιῆσαι ἢ ἐντελλασθαι ἐτέρῳ πράξαι, οὐ ψυχῇ διοικούντος, ἀλλὰ λογισμῷ κακίστῳ, εἰ τὸ παρ' αὐτοῦ παραχρῆν ἐρωτῶται. καὶ φησὶν ὁ Σκαέβολας, τελειότατον μὲν εἶναι τὸ μανδατίον· εἴπερ γὰρ ἐπιτρέπει . . . . . ἡ).

ὡς θέλεις, τὰ αὐτοῦ διοικεῖν, οὔτε δόλον δοκεῖ αὐτῷ συγχωρεῖν ποιεῖν, οὔτε εἰς οἰκείας χρεῖας ἀναλίσκειν ἢ ὑπο- τίθεσθαι. [Sch. e. II. 191.]

ξά. Παῦλ. Ἐὰν ὑπεξούσιος ἐνταλθεῖς ἀπαιτῆ- σαι, εἰσπραξῆ μετὰ ἀντεξουσίηται, ἐνάγεται· καὶ ἢ περὶ πεκουλίου ἀγωγή ἀριούζει κατὰ τοῦ πατρὸς εἰσῶ ἐναυτοῦ.

ἐὰν ὑπεξούσιος] † Ἐντεταλμένη τῷ σῷ ὑπεξουσίῳ, ἐμὸν χρεώστην ἀπαιτῆσαι, λόγου χάριν εἰσῶ ἡμερῶν δεκά. οὐκ ἀπῆλθε δύο μηνῶν παραδρομῶτων. ἐμαγκίματος γενό- μενος τὸν ἐμὸν μεθώδευσε ἀεβίτωρα. ὁ Νεράτιος intra an- num μετὰ ἐμαγκίματος δίδωσί μοι κατὰ σοῦ τὴν μανδατῶν δὲ πεκουλίῳ. ὁ δὲ Παῦλος ἀναπληρῶν φησὶν· ὅτι δύναμιά σου καταφρονήσας κινεῖν κατὰ τοῦ ἐμαγκίματος. πρόδηλον, ὡς εἰρήκαμεν ἄνω, ὅτι κινήσεται ἢ οὐκίλια μανδατίου διὰ τῆς capitis deminutionis w) τοῦ ἐνταλθέντος. [Sch. f. II. 191.]

† Κυρῖλλ. Εἰ ἐντελλομαι ὑπεξουσίῳ ἀπαιτῆσαι, καὶ ἀν- τεξούσιος γενόμενος ἀπαιτῆσαι, κινῶ κατ' αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς ἔντρα ἄνωμου. [Sch. f. II. 192.]

rum. Durante autem matrimonio convenit, ne interim sor- tem darem, sed ut loco usurarum quotannis verbi causa quinquaginta darem, ut inde filia mea a marito aleretur. Et hoc aut expresse, aut tacite convenit, ideo, quod maritus uxorem alere debet. Nummis solutis in alimenta uxori praestanda triginta forte impendi. Quaeimus, num actio mihi detur ad recipienda viginti, quae impensa non sunt. Scaevola omnem actionem mihi denegavit. Sed si pecuniam praestiti, mandans genero meo, ut eam totam in alimenta filiae meae praestanda impenderet, quod consumtum non est, mandati actione repetam.

Cyrilli. Si socer pepigerit, ut gener filiam aleret, ipso usuras dotis subministrante, non habet actionem: sed si mandaverit, habet actionem.

Tacite hoc intelligi poterat, quia necessitas marito incumbit, uxorem suam alendi.

†) usuras dotis] Anonymi. Quantas usuras vel fructus post biennium a nuptiis initis praestet is, qui dotem promisit, dicitur lib. 5. Cod. tit. II. const. 31.

Filio fratris mei ḡ) in hanc sententiam manda- L. 60. §. 4. veram: mando tibi, ut omnia negotia mea, ut volue- D. XVII. I. ris, geras ḡ), sive vendere velis, sive pignori dare, sive emere, sive aliud quodcumque facere, tanquam domino rerum mearum: omnia a te gesta me rata habiturum, nec quidquam eorum, quae gesseris, improbatum. Ea, quae ab eo fraudulenter gesta sunt, non valent, nec teneor, nec res meae obligatae sunt, si duumviratu functus debitor ex hac causa extiterit.

ḡ) filio fratris mei] Titius, qui Seium ex fratre filium habebat, huic rerum suarum administrationem commisit, hac epistola ad eum scripta: Seio filio solu- tem. Ego quidem secundum naturam esse existimo, pro patre patris filium negotiari, id est, negotia gerere sine permissione et mandato: si autem necessitas alicuius talis sit, concedo tibi, de omnibus meis, ut vis, negotiari, sive vendere velis, sive pignori dare, sive emere, sive gerere quodcumque, tanquam domino rerum mearum: me omnia a te gesta rata esse habiturum, nec quidquam eorum, quae gesseris, improbatum. Et quaerimus, si contigerit, ut Seius aliquid alienaverit, aut gerendum alteri mandaverit, non animo negotia gerentis, sed pes- sima ratione, num ab eo gestum valeat. Et ait Scaevola, mandatum quidem plenissimum esse: nam si mandat. . . .

9) ut volueris, prout vellet, nec concedere videtur, ut fraude aliquid faciat, neque ut in suas necessitates sumtus faciat, aut res mandatoris obliget.

LXI. Paul. Si filiusfamilias ἰ), cui mandatum L. 61. est, ut peteret, id post emancipationem exegit, conve- D. eod. nitur: et actio de peculio adversus patrem intra an- num competit.

ἰ) si filiusfamilias] Filiofamilias tuo mandavi. ut a debitore meo, verbi gratia intra decem dies exige- ret. Non exegit duobus mensibus praeterlapsis. Post emancipationem convenit debitorem meum. Neratius intra annum post emancipationem dat mihi adversus te mandati actionem de peculio. Paulus vero supplens ait, posse me agere te omisso adversus emancipatum. Certum est, ut supra diximus, utili mandati me acturum propter capitis deminutionem procuratoris.

Cyrilli. Si filiofamilias mandavero, ut peteret, et is post emancipationem exegerit, adversus eum ago, et ad- versus patrem intra annum.

1) Hoc verbo επιτρέπω finitur fol. 147. Cod. Coisl. 152. Nunc deest folium in hoc Codice, quo quae sequuntur, con- tinebantur usque ad verba cap. 76. h. t. καὶ κατὰ κοινὴν γνώμην ἐκατέρωθεν. Simul desiderantur scholia, quae in hoc folio legebantur. u) ὑπὸ legendum. Fabr. ἰπερ. v) Reliqua huius scholii desiderantur in folio quippe reposita, quod post folium 147. Cod. Coisl. excidit. w) Malim διὰ τὴν capitis deminutiona.

L. 62. pr. D. XVII. 1. ξβ'. Σκαιβ. Ἐχων φιλονεικίαν περὶ κλήρου πρὸς τὸν γεγραμμένον κληρονόμον, ἔγραψα τῷ ἀδελφῷ μου χωρὶς ἐπερωτήσεως, κοινὸν ἔσεσθαι, ὅπερ ἂν ἐξ ἀποτελέσματος τῆς δίκης ἔχω, καὶ τινα λαβῶν διελυσάμην μετὰ τοῦ γεγραμμένου. ἐνέχομαι τῷ ἀδελφῷ μου ἀπὸ τῶν γραμμάτων.

§. 1. Ἐὰν ἐνταλθεῖς ἐγγυῆσασθαι ὑπὲρ τινος μὴ ἐγγυῆσώμαι, ἀλλ' ἐντείλωμαι, ἔχω τὴν περὶ ἐντολῆς ἀγωγὴν.

Ἐχων φιλονεικίαν] † Εἰς τῶν ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμων τοῖς ἄλλοις ὑπέσχετο ἄνευ ἐπερωτήσεως, κοινοποιεῖν, εἴ τι δ' ἂν πω) λάβῃ ἐκ τῆς πρὸς τὸν σκεπτικὸν ἦτοι τὸν γεγραμμένον κληρονόμον δίκης. κἄν ἀπὸ διαλύσεως λάβῃ, κατέχειται τῇ μανδάτου. [Sch. g. II. 192.]

ἀλλ' ἐντείλωμαι] † Εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ οὐκ ἐγγυησάμην, ἀλλ' ἐμωδατώρουσα, ὅμως αἴτιος γέγονα, τοῦτο, ὑπὲρ οὗ ἡ ἐντολὴ γέγονεν, ἐντὸς γενέσθαι τοῦ σπουδαζομένου· καὶ εἰκότως, ἐπειδὴ οὐκ ἔστιν ἡ μανδάτου στήκτα, ἀλλὰ τῶν βόνα φίδε, τῷ ἀποτελέσματι προσέχοντες διδοῦσι τὴν μανδάτου. [Sch. h. II. 192.]

L. 1. C. IV. 35. ξγ'. Ὁ διοικητής, ὅσα οἴκοθεν ἢ καὶ δανεισάμενος ἔδωκεν, ἀπαιτεῖ διὰ τῆς περὶ ἐντολῆς ἀγωγῆς τὸν δεσπότην τῶν πραγμάτων, μετὰ καὶ τῶν τόκων αὐτῶν. τὸ δὲ ἐπαγγελθέν αὐτῷ δόμα διὰ τοῦ ἄρχοντος μεθ' οὐδέν.

L. 2. C. eod. ξδ'. Ἐγγυησάμενός τις τινα ἔλαβεν ἐνέχυρα παρ' αὐτοῦ, καὶ ἐνήχθη καὶ κατέβαλε. καὶ ἐτελεύτησεν οὗτος ὁ ἐγγυητής ἐπὶ ἰδίῳ παιδί κληρονόμῳ. ἀντιγράφει οὖν οὕτως ὁ βασιλεὺς αὐτῷ τῷ παιδί τοῦ ἐγγυητοῦ· Ἐπειδὴ ἐξ αἰτίας τῆς ἐγγυῆς τὸν σὸν πατέρα καταβεβληκέναι ὑποτίθης, ἔχεις τὴν περὶ ἐντολῆς ἀγωγὴν, δι' ἧς οὐ μόνον τὰ ἀργύρια, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνέχυρα εἰς ταύτην τὴν ἐνοχὴν κατενεχθέντα δύνασαι ἀπαιτεῖν.

ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνέχυρα] † Μὴ νόμιζε, ὅτι καὶ τὰ χρήματα δύναται λαμβάνειν, καὶ τὰ ἐνέχυρα· ἢ γὰρ διατάξεις οὐκ ἐπέτρεψεν αὐτῷ, ἐκείσθον ἀναλαβεῖν, ἀλλ' ὁ δ' ἂν βουληθῇ ἐξ αὐτῶν· οὕτω γὰρ καὶ ὁ Ἥρος Πατρικίος ζητήσας ἐπέλυσεν. [Sch. i. II. 192.]

L. 3. C. eod. ξε'. Δύναται ὁ ἐντειλόμενός τινι κινήσαι ἀγωγὴν πρὸς προκατάρξεως τὴν ἐντολὴν ἀνακαλέσασθαι, καὶ δι' ἑαυτοῦ τὸν χρεώστην μεθ' οὐδέν.

L. 4. C. eod. ξς'. Ὁ ἐντολεὺς καὶ ἡττηθεὶς τὴν δίκην λαμβάνει τὰ καλῇ πίστει γενόμενα δαπανήματα. Θεματίζει δὲ ἐν δίκῃ ἐκκλήτου δοθέντα τὸν ἐντολέα.

L. 5. C. eod. ζζ'. Ὁ ἐντολεὺς μὴ αἰτήσας τὴν ἀρμόζουσαν τῷ δεσπότη τῶν πραγμάτων διακατοχὴν, ἐνάγεται τῇ περὶ ἐντολῆς ἀγωγῆς. τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῆς διατάξεως ἔχει, ὅτι ἀνὴρ ἀδελφῆς ἦν ὁ διοικητής, καὶ διοικῶν τὰ πράγματα τοῦ ἀδελφοῦ τῆς ἰδίας γαμετῆς οὐκ ἤτησεν τὴν διακατοχὴν.

ἐνάγεται τῇ περὶ ἐντολῆς ἀγωγῆς] † Σημείωσαι, ὅτι ἐπὶ τῆς μανδάτου ὁ ἐντειλόμενος βαρεῖται ταῖς ἀποδείξεσιν. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸν τὸν ἐντειλόμενον ἀπαιτεῖ ἢ διατάξεις ἀποδείξει, ὅτι καὶ ἐντείλατο αὐτῷ ὀπαιτῆσαι, καὶ οὐ*) ὁ ἐνταλθεὶς ἐροαθήσεται. ἐκείνο δὲ ἐκ τῆς διατάξεως σημειώσας, ὅτι γενικός προκουράτωρ διακατοχὴν αὐτῶν οὐ δύναται· εἰκότως· χρὴ γὰρ τὸν κυρίον τῶν πραγμάτων μαθόντα καταδεξασθαι καὶ τότε ἐντείλωσθαι αὐτῷ, ἵνα αἰτήσῃ τὴν διακατοχὴν. διὰ γὰρ τοῦτο ἡ διάταξις εἶπεν, εἰ ἐντείλω αὐτῷ αἰτήσας, καὶ οὐκ εἶπεν, εἰ ἐντείλω αὐτῷ διοικήσας τὰ οὐ πράγματα. εὐδὴλον δὲ, ὅτι τὸ μέρος τοῦτο τοῦ τὸν προκουράτωρα ἐχόντος

LXII. Scaevola. Cum controversiam de hereditate cum herede scripto haberem¹⁾, literas ad fratrem meum dedi sine stipulatione, commune futurum, quidquid ad me ex eventu litis pervenisset: et rebus quibusdam acceptis cum herede scripto transegi. Fratri meo ex literis meis teneor.

Si rogatus, ut pro aliquo fideiuberem, non fideiussi, sed mandavi²⁾, habeo mandati actionem.

1) cum controversiam — haberem] Unus heredum ab intestato reliquis citra stipulationem promissit, se his communicaturum, quidquid ex lite cum scripto herede consecutus esset. Licet ex causa transactionis aliquid consecutus sit, mandati tenetur.

2) sed mandavi] Quamvis enim non fideiusserim, sed mandaverim, tamen per me factum est, ut id, quod mandatum erat, ex sententia mandantis et vi ipsa perageretur: et merito, quia mandati actio stricta non est, sed bonae fidei, qui effectum spectant, mandati actionem dant.

LXIII. Procurator, quaecumque de pecunia sua vel ab aliis mutuo accepta erogavit, mandati actione a domino rerum cum usuris consequitur. Munus autem sibi promissum apud Praesidem provinciae petit.

LXIV. Cum quidam pro aliquo fideiussisset, pignora ab eo accepit, et conventus solvit. Is fideiussor filio herede relicto decessit. Imperator igitur filio fideiussoris in hunc modum rescribit: Cum ex causa fideiussionis pecuniam patrem tuum solvisse proponas, habes mandati actionem, qua non solum pecuniam, verum etiam pignora¹⁾ in eam obligationem deducta potes consequi.

1) verum etiam pignora] Cave existimes, posse eum et pecuniam et pignora accipere: neque enim constitutio utrumque capere ei permittit, sed quod ex eis voluerit: nam sic et Heros Patricius quaestionem solvit.

LXV. Qui alicui actionem instituendam mandavit, ante litem contestatam mandatum revocare potest, et per se cum debitore experiri.

LXVI. Procurator, quamvis in exequenda causa victus sit, sumtus bona fide factos repetit. Proponit autem procuratorem ad exercendam appellationis causam constitutum.

LXVII. Procurator, qui bonorum possessionem domino competentem non petiit, mandati actione convenitur¹⁾. In specie autem facti huiusce constitutionis maritus sororis procurator erat, et cum negotia fratris uxoris suae administraret, bonorum possessionem non petierat.

1) mandati actione convenitur] Nota, in actione mandati mandatorem probationibus onerari. Ecce enim constitutio exigit, ut mandator probet, et mandasse se, ut peteret, et mandatarium neglexisse. Illud nota ex constitutione, procuratorem omnium bonorum petere non posse bonorum possessionem: idque merito: dominus enim, qui scit sibi delatam, eam admittere debet, et deinde procuratori mandare, ut bonorum possessionem petat. Nam ob id constitutio dixit, si mandaveris ipsi, ut peteret: non autem dixit, si mandaveris ei, ut negotia tua administraret. Manifestum autem

uw) Lege εἴ τι ἂν. x) Sic reposui. Fabr. ὅτι καὶ.

προσετέθη τῇ ἀδελφῇ, διαδραμόντος τοῦ χρόνου τῆς διακατοχῆς. [Sch. k. II. 192.]

ξη'. Ὁ ἐγγυησάμενός τινα εἰδότα καὶ μὴ ἀντιλέγοντα, εἰ καὶ μὴ ῥητῶς ἐνετάλθῃ, δύναται κατ' αὐτοῦ τὴν περὶ ἐντολῆς ἀγωγὴν κινεῖν μετὰ καταβολὴν ἢ καταδίκεν.

ἢ καταδίκεν] † Πολλάκις καὶ πρὸ καταδίκης καὶ πρὸ καταβολῆς κινεῖται ἢ μανδάτου· ὡς ὅταν ὁρᾷ ἄστων τὸν πρωτότυπον. [Sch. l. II. 193.]

ξθ'. Καὶ δι' ἐπιστολῆς συνίσταται ἡ ἐντολή· ὁ γὰρ δανείσας τινὲ κατ' ἐντολήν^{γ)} ἐτίθει τὸν δανεισάμενον ἔνοχον ἔχει καὶ τὸν ἐντειλάμενον τῇ ἀπαιτήσει.

ο'. Ὁ δανείσας κατὰ ἐντολήν τινος καὶ λαβῶν ἐνέχυρα ἐξουσίαν ἔχει, ἢ κατὰ τῶν τοῦ ἐντειλάμενου κληρονόμων τὴν περὶ ἐντολῆς ἀγωγὴν κινεῖν, ἢ τὰ ἐνέχυρα διαπιπρῶσκειν.

τὰ ἐνέχυρα διαπιπρῶσκειν] † Ἀηλονότι, εἴαν περὶ τὴν καταβολὴν ἀρρωμοσύνη γένηται. [Sch. m. II. 193.]

οα'. Ὅταν ὁ διοικητὴς ἦτοι ἐντολεὺς βλάβῃ τὴν τοῦ δεσπότου δίκην, δύναται τῇ περὶ ἐντολῆς ἀγωγῇ κατέχεσθαι.

οβ'. Ὁ ἐγγυητὴς ἢ πρὸ καταβολῆς ἢ καταδίκης μὴ ἔχων εὐλόγον αἰτίαν, μηδὲ προσυμφωνήσας, οὐ δύναται τὴν περὶ ἐντολῆς ἀγωγὴν κινεῖν. εἴαν δὲ ὤχρωμένος παραγραφῇ καὶ ἐναχθεῖς καὶ ἀδίκως καταδικασθεῖς ἐκκλήτῳ μὴ χρήσεται, οὐ δύναται τὴν περὶ ἐντολῆς ἀγωγὴν κινεῖν.

ὁ χρωμένος παραγραφῇ] † Ὁ ἐγγυητὴς συμφωνήσας, ἀποροῦντος τοῦ ἐγγυητοῦ ἐνθύνεσθαι, εἴαν μὴ ἀποροῦντος ἀπαιτηθῇ, καὶ ἀδίκως καταδικασθεῖς μὴ ἐγκαλέσεται, οὐκ ἔχει τὴν περὶ ἐντολῆς ἀγωγὴν. [Sch. n. II. 193.]

ογ'. Ὁ διοικητὴς ἦτοι ὁ ἐντολεὺς οὐκ ὑπὲρ ὧν διώκησε μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ὧν ἐνετάλθῃ διοικῆσαι, δόλον ἀπαιτεῖται, ἐγκαλούμενος καὶ ὑπὲρ ὧν ἀπήτησεν καὶ ὑπὲρ ὧν οὐκ ἀπήτησεν, καὶ ἀπαιτούμενος δόλον καὶ ἐπιμέλειαν· λαμβάνων μέντοι τὰ παρ' αὐτοῦ γενόμενα δαπανήματα.

δαπανήματα] † Πλὴν εἰ μὴ^{z)} παρὰ τὴν ἀγαθὴν πίστιν ἐδαπανήσῃ. οὕτω τὸ κατὰ πόδας. [Sch. o. II. 193.]

οδ'. Ὁ διοικητὴς παρεξελθὼν τὴν ἐντολήν, οὐδὲν πιστεύεται ποιεῖν, εἰ μὴ ὁ δεσπότης ἀποδέξῃται τὸ γινόμενον.

οε'. Ἀπὸ τοῦ διοικητοῦ δόλον καὶ ῥεθυμίαν ἀπαιτοῦμεν, οὐ μὴν καὶ τὰ τυχηρά.

τὰ τυχηρά] † Εἰ μὴ ἄρα ἐπηγγεῖλαιτο, καὶ ἀπὸ τῶν τυχηρῶν κινδυνεύειν, ὡς ἐγὼς ἐν τῷ ε'. βιβ. τῶν de rebus. [Sch. p. II. 193.]

ος'. Ὁ παρὰ δύο τινῶν ἐνταλθεῖς, ἵππους αὐτοῖς ἀγοράσαι, καὶ ἢ ἀγοράσας, ἢ εἰς χροῖος αὐτοῦς λαβῶν καὶ κατὰ κοινήν γνώμην ἐκατέρωθεν ἐν τούτων αὐτοῖς^{α)} παραδοῦς, κινεῖ κατὰ τῶν δύο τὴν περὶ ἐντολῆς ἀγωγὴν.

κατὰ κοινήν γνώμην ἐκατέρωθεν] ..... τοὺς τραδιευθῆναι· καὶ ἰσχυρὸν ἐστὶ τὸ μανδάτον, ἐπειδὴ τοῖς ἐντει-

est, partem eius, qui procuratorem habebat, accrevisse sorori, tempore petendae bonorum possessionis praeterlapsa.

LXVIII. Qui pro aliquo sciente et non contradicente fideiussit, licet expresse ei mandatum non sit, adversus eum post solutionem vel condemnationem¹⁾ mandati agere potest. L. 6. C. IV. 35.

1) vel condemnationem] Saepe etiam ante condemnationem et ante solutionem mandati agitur: veluti cum videt reum principalem prodigum.

LXIX. Etiam per epistolam mandatum contrahitur: nam qui ad epistolam alterius alicui pecuniam credidit, ad eius petitionem debitorem et mandatorem obligatum habet. L. 7. C. eod.

LXX. Qui mandatu alicuius pecuniam credidit et pignora accepit, facultatem habet, vel adversus heredes mandatoris mandati agendi, vel pignora distrahendi¹⁾. L. 8. C. eod.

1) pignora distrahendi] Scilicet, si circa solutionem mora fiat.

LXXI. Cum procurator causam domini laeserit, mandati actione conveniri potest. L. 9. C. eod.

LXXII. Fideiussor vel ante solutionem, vel ante condemnationem, si iustam causam non habeat, neque ita ab initio convenerit, mandati actionem intendere non potest. Si vero exceptione munitus¹⁾ et iudicio conventus, et iniuria damnatus appellatione usus non sit, mandati agere non potest. L. 10. C. eod.

1) exceptione munitus] Fideiussor, qui pactus est, ne aliter conveniatur, quam si debitor solvendo non sit, si conveniatur debitore idoneo existente, et iniuria damnatus non appellaverit, mandati actionem non habet.

LXXIII. Procurator non tantum pro his, quae gessit, sed etiam pro his, quae gerenda suscepit, dolum praestat, et tam exactae pecuniae, quam non exactae nomine convenitur, et dolum et diligentiam praestat. Sumtus¹⁾ tamen erogatos consequitur. L. 11. C. eod.

1) sumtus] Nisi contra bonam fidem sumtus facti fuerint. Sic τὸ κατὰ πόδας.

LXXIV. Procurator, qui mandatum excessit, nihil agere creditur, nisi dominus, quod gestum est, ratum habuerit. L. 12. C. eod.

LXXV. A procuratore dolum et culpam exigimus, non etiam ut casum fortuitum¹⁾ praestet. L. 13. C. eod.

1) casum fortuitum] Nisi promiserit, se etiam casum fortuitum praestitutum, ut didicisti lib. 6. de rebus.

LXXVI. Qui a duobus mandatum accepit, ut equos his emeret, eosque vel emtos, vel in solutum sibi datos utriusque voluntate¹⁾ uni eorum tradidit, cum utroque mandati iudicio experitur. L. 14. C. eod.

1) utriusque voluntate] . . . . .

γ) Sic Fabr. Legendum videtur κατ' ἐπιστολήν. Postea τὸν ante ἐντειλάμενον inserui. z) μὴ reposui pro μέν, quod habet Fabr. α) Fabr. τούτους. Cod. Coisl. αὐτούς. Inde ab ἐν τούτων rursus incipit Cod. Coisl.

λαμένους διαφέρει, τὸ τοὺς ἵππους λα ..... μαν-
 δαίον, ἔνθα παρὰ χρεοῦστου μου τυχὸν τοὺς ἵππους ἔλαβον,
 ὅμως, ἐπειδὴ καὶ τοῖς ἐντειλαμένοις διαφέρει, συνίσταται.

L. 15. οζ'. Ἡ ἐντολὴ τῆς τελευτῆς τοῦ ἐντειλαμένου σβέν-
 νεται.

ἢ ἐντολῆ] Ὅτι ὁ ἐνταλθεὶς, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς τοῦ ἐντει-
 λαμένου τελευτῆς πληρώσας τὸ μανδαίον, δύναται διὰ τὸ
 δίκαιον ἔχειν τὴν .....').

L. 16. οη'. Ἐπὶ ἀγορασίᾳ φροσίων ποσότητος δοθείσης,
 ὁ τὴν ἐντολὴν δεξιόμενος, τῆς πίστωσης φθαρείσης, εἰς
 ὅσον διαφέρει τῷ ἐντειλαμένῳ, κατέχεται.

εἰς ὅσον διαφέρει] ..... γὰρ συνεχρήσατο τοῖς
 νομίμασι καὶ οὐκ ἠγόρασεν, ἢ ἀπαγορεύει τῷ μανδαίῳ, ὅτε
 μὴ δύναται ὁ ἐντειλαμένος ..... τὴν ἀγορασίαν. εἰς γὰρ ἐπὶ
 τῆς αὐτῆς τάξεώς ἐστὶν τὸ πρᾶγμα, οὔτε διαφέρειν εὐρίσκει-
 ται, οὔτε .....

L. 17. οθ'. Τὸ ἀφανῶς ἐπερωτηθὲν δόμα ἀπαιτήσιν οὐκ
 ἔχει.

τὸ ἀφανῶς ἐπερωτηθὲν δόμα] ..... ἐπηγγέλματο
 γὰρ μόνον διδοῦναι σαλαρίον, μὴ εἰπόν, πόσον. οὐ δύναται
 δὲ ἀπαιτῆσθαι ἔξωσι γὰρ, αὐτὸν ..... ἐπὶ τῶν
 ἐπερωτήσεων λέγομεν, ὅτι ἔνθα τις ἐπερωτήθη σίτον ἢ οἶνον,
 καὶ μὴ εἴτη μέτρον, ἄχρηστος ἢ ἐπερωτήσις, ἐπεὶ δύναται
 σίμμετρόν τινα παρῆχειν οὐ τινα ἀγοράην. δεῖ οὖν ὁμοσθῆναι
 καὶ ἐνιαυτὸν τυχόν, ἢ κατὰ μῆνα, ἢ κατ' ἡμέραν τὸ σαλαρίον.
 εἰ δὲ ἢν ἀγορῆ ἐπὶ σαλαρίῳ, ἠδυνάμεθα παρῆχειν τὴν
 πρᾶσιν ἢ βέβησι· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδεμία τίκεται ἀγορῆ ἐπὶ
 σαλαρίῳ, διὰ τοῦτο ἀχρηστον λέγομεν τὸ ἴκροστον σαλαρίον.
 ὅτι δὲ τὸ ἴκροστον σαλαρίον οὐκ ἀπαιτεῖται, εἴρηται βιβ. 5.
 τῶν δὲ βιβ. α. διγ. λδ'. ὅπερ ἐστὶν Παιπινίου.

L. 18. π'. Ὁ ὑπὲρ τινος ἐντειλαμένος καὶ καταβαλὼν
 δύναται τὴν περὶ ἐντολῆς ἀγορῆν κινεῖν καὶ κατ' αὐ-
 τοῦ τοῦ δανεισαμένου, ὑπὲρ ὧν ἐνετείλατο, καὶ κατὰ
 τῶν αὐτοῦ κληρονόμων· καὶ ἀπαιτεῖν οὐ μόνον, ὃ
 κατέβαλεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπὸ ὑπερθέσεως τόκον.

κατὰ τῶν αὐτοῦ κληρονόμων] * Διαβαίνει γὰρ ἡ
 ἐνοχὴ καὶ κατὰ τῶν κληρονόμων, ὡς ὃν καλῆ πίστει συνάλ-
 λαγμα· οὐ γὰρ ἐστὶ ποινάλιον. οὐ μένοιγε καὶ ἡ ἀπὸ τῆς
 διορέκτας ἀτιμία διαβαίνει κατὰ τῶν κληρονόμων· ἐκείνος
 γὰρ ἀτιμοῦται ὁ καταδικασθεὶς ἰδίῳ ὀνόματι. καὶ βιβ. κ.
 τι. β. κεφ. α. ὅλον.

τὸν ἀπὸ ὑπερθέσεως τόκον] Ταῦτα νόσον, ὅταν
 μὴδὲ αὐτὸς ὁ δανεισάμενος κατέβαλεν, ἐπεὶ ἀπήνησεν τοὺς
 τοκοὺς, οὐς παρείχες τῷ ἰδίῳ δανειτῇ, μὴδὲ τόκων ἀπήλλαξε
 τὸν πρωτοτυπον, ἐπεὶ ἔλαβεν τοὺς τοκοὺς, ὧν αὐτὸς ἤλευθε-
 ρώθη, μὴδὲ χρεώστην ἰδίον ἀπαιτήσας κατέβαλεν, καὶ ἐπεὶ
 ἔλαβε τοὺς τοκοὺς, οὐς ἐλάμβανεν ἀπαιτῶν τὰ νομίματα.

* Ἀλλὰ καὶ πρὸ ὑπερθέσεως. καὶ ζῆτει θεμ. η'. τοῦ ιβ'.
 κεφ. τοῦτου τοῦ βιβ. ἔνθα δηλαδὴ ἢ ἐπὶ τόκῳ δανεισάμενος,
 ἢ χρεὸς ἰδίον ἐντοκὸν ἀπαιτήσας κατέβαλεν, εἰ καὶ μὴ ἤλευ-
 θερῶσε τὸν ἐγγυηθέντα τοκοῦν, ἢ ἐλαφροτέρων αὐτὸν ἤλευθε-
 ρῶσεν ἐπὶ βαρυτέροις δανεισάμενος.

L. 19. πα'. Ὁ κατὰ ἐντολὴν τινος πωλῆσας πρᾶγμα καὶ
 τὸ τίμημα λαβών, εἴτε ἐπηρωτήθη τόκον ὑπὲρ τὸν
 ὠρισμένον, εἴτε ὑπερθεῖον ἐποίησε καὶ μὴ κατέβαλεν,
 οὐκ ἀπαιτεῖται πλείονα τόκον δοῦναι· οὐδὲ εἰ ἐνέχυρα
 δέδωκε, δύναται ταῦτα παρακατασχεθῆναι^{c)} ἐπὶ τῷ^{d)}
 τόκῳ.

οὐκ ἀπαιτεῖται πλείονα τόκον δοῦναι] * Ἐπεὶ
 συνεχρήσατο τοῦτο γὰρ γενικῶς εἴρηται ἐπὶ πᾶσιν τῶν
 καλῆ πίστει ἀγορῶν ἐν τῇ δευτέρῳ ἡγρον βιβ. ιγ'. τι. β.
 κεφ. κη'.

.....
 .....
 .....

LXXVII. Mandatum¹⁾ morte mandatoris extin-
 guitur.

1) mandatum] Mandatarius, qui ignorans mortem
 mandatoris mandatum implevit, aequitatis causa man-
 dati agere potest.

LXXVIII. Ad comparandas merces data pecunia,
 qui mandatum suscipit, fide rupta, quanti interest¹⁾
 mandatoris, tenetur.

1) quanti interest] Fortasse enim pecuniam in
 suos usus convertit et merces non comparavit, vel man-
 dato eo tempore renuntiavit, quo mandator ipse merces
 comparare non poterat. Nam si res in eodem statu
 sit, neque apparet, quid intersit, neque .....

LXXIX. Salarium incertae pollicitationis¹⁾ peti
 non potest.

1) salarium incertae pollicitationis] ...
 ... promiserat enim tantum, se salarium dare, nec
 dixerat, quantum. Salarium peti non potest: ..
 ..... In stipulationibus dicimus, si quis fru-
 mentum vel vinum promiserit, nec tamen quantitatem
 definierit, inutilem esse stipulationem, quoniam actio-
 nem certam praestare non possit. Salarium igitur in
 singulos annos, vel menses, vel dies definiendum est.
 Si actio salarii nomine esset, praescriptis verbis actio-
 nem dare possemus: sed cum nulla actio salarii no-
 mine competat, ideo incertum salarium inutile esse di-
 cimus. Salarium incertum peti non posse, dicitur lib. 6.
 de rebus, tit. 1. dig. 34. quod est Papiniani.

LXXX. Qui pro aliquo mandavit et solvit, man-
 dati agere potest tam adversus eum, qui mutuo ac-
 cepit, eorum nomine, quae danda mandavit, quam
 adversus heredes eius¹⁾: et non solum petere, quod
 solvit, sed etiam usuras ex mora²⁾.

1) adversus heredes eius] Obligatio enim
 etiam in heredes transit, cum contractus bonae fidei
 sit: non enim poenalis actio est. Nec tamen infamia
 directae mandati actione contracta in heredes transit:
 ille enim tantum infamia notatur, qui suo nomine con-
 demnatus est. Quare lib. 21. tit. 2. cap. 1. totum.

2) usuras ex mora] Hoc intelligit, cum neque
 ipse, qui mutuo accepit, solvit, et usuras postulante,
 quas creditor praestitisti, neque usuris debitorem prin-
 cipalem liberavit, postquam usuras consecutus est, qui-
 bus ipse liberatus est, neque a debitore suo exacta pec-
 unia solvit, et postquam usuras accepit, quas pecuniam
 petens consequeretur.

Etiam ante moram. Et quaere them. 8. cap. 12.
 huius libri: tum scilicet, cum vel pecunia sub usuris
 mutuo accepta, vel debito suo usurario exacto solvit,
 licet reum usuris non liberaverit, aut minoribus eum
 liberaverit, foenore sub maioribus usuris contracto.

LXXXI. Qui mandatu alterius rem vendidit et
 pretium accepit, sive usurae ultra modum licitum in
 stipulationem deductae sint, sive moram fecerit et
 non solverit, maiores usuras non praestat¹⁾: neque
 si pignora dedit, usurarum nomine ea retineri pos-
 sunt.

1) maiores usuras non praestat] Sive pecu-
 niam in usum suum converterit: nam hoc generaliter
 dicitur de omnibus bonae fidei iudiciis tit. de positi, id
 est, lib. 13. tit. 2. cap. 28.

b) Deest mandatu in Cod. Coisl. c) Sic Fabr. Cod. Coisl. παρακατασχεθῆναι. d) τῷ Fabr. Deest in Cod. Coisl.

πβ'. ε) 'Ο μὲν ἐρογολαβήσας τὴν ἀλλοτρίαν δίκην, κακῶς ἀπαιτεῖ πληρωθῆναι τὰ ὑποσχεθέντα ἐπὶ ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ· οὐ γὰρ ἔχει τὴν περὶ ἐντολῆς ἀγωγὴν. ὁ μὲν-τοι κατὰ ἐντολὴν ὑπὲρ τινος δικασόμενος δύναται τὰ γενόμενα διαπανήματα λαβεῖν.

ὁ μὲν ἐρογολαβήσας] † Τουτέστιν ἐρογολαβῆσαι f) τὸ εἰπεῖν, ἀναδέχομαι τὴν δίκην εἰς τοσαύτε νομίματα, ὡς ἐάν ἀποβῆ, καὶ ἀγωνίζομαι g) αὐτὴν ἰδίῳ κινδύνῳ, σημειώσαι οὖν τὴν διαφορὰν τοῦ ἐρογολαβῆσαι δίκην πρὸς τὸ ἀγοράζειν h) ἀγωγὴν. [Sch. q. II. 193.]

κακῶς ἀπαιτεῖ] * Περὶ γυναικὸς δεδωκυίας γουμα-τεῖον τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ ἀπὸ προκοκίου, καὶ οὐ δύναται ὁ ἀνὴρ κατὰ μίμησιν τοῦ ἀγοραστοῦ ἔχειν οὐτιλίαν ἀγωγὴν, ζῆτει καὶ βιβ. κδ'. τ. γ'. κεφ. ε'. η'. ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ λαβόντος κατὰ δωρεάν ἀγωγὴν, ὡς ἐρωτᾶται ἢ δωρεά, ζῆτει καὶ τοῦ αὐ-τοῦ τι. καὶ βιβ. κεφ. λη'. ζῆτει καὶ βιβ. κζ'. κεφ. β'. ὡς οὐ δύναται ὁ ἐνάγων τὴν κατενεχθεῖσαν ἀγωγὴν εἰς δικαστή-ριον ἤγουν τὰ πράγματα πωλεῖν ἢ δωρεῖσθαι. ζῆτει καὶ βιβ. ια'. τι. α'. κεφ. ιγ'. καὶ κεφ. νγ'. καὶ βιβ. η'. τι. α'. κεφ. ιε'. καὶ τοῦτου τοῦ βιβλίου κεφ. ε'. περὶ τὸ τέλος καὶ κεφ. ζ'.

Θεοδώρου. 'Ο ἐρογολαβήσας δίκην κατὰ ἀγορασίαν οὐ δύνα-ται ἀπαιτεῖν τὸν πωλησαντα αὐτῷ, ὥστε πληρωθῆαι τὰ δόξαντα. μίμησιν τῆς ε'. διατάξεως τοῦ ε'. τι. τοῦ β'. βιβ. ἔγνωσ γὰρ ἐν τῇ ιε'. διατ. τοῦ ιβ'. τι. τοῦ αὐτοῦ βιβ. ὡς οὐ χρὴ παντελῶς ἀγοράσαι ἀλλοτρίαν δίκην. ἰστέον δὲ, ὅτι ἀγωγὴν μὴ προκαταρχθεῖσαν δυνατὸν ἀγοράζειν, ὡς ἔγνωσ ἐν τῇ α'. διατ. τοῦ ι. τι. τοῦ παρόντος δ'. βιβ. ἀναγνώθῃ δὲ τὰ εἰρη-μένα ἐν τῇ κί'. διατ. τοῦ παρόντος τι. περὶ ἐκχωρήσεως ἀγωγῶν. σημειώσαι οὖν τὴν διαφορὰν τοῦ ἐρογολαβῆσαι δίκην πρὸς τὸ ἀγοράζειν ἀγωγὴν.

τὰ γενόμενα διαπανήματα λαβεῖν] * Ἐὶ καὶ ὁ πρωτότυπος ἠδύνατο ἥτιονα διαπανῆσαι, ὡς τὸ ε'. θεμ. τοῦ κζ'. κεφαλαίου· κἄν καὶ ἡτηθῆ ὁ ἐντολεύς, ὡς κεφ. ξξ'. δεῖ γὰρ συμβιβάζειν τὰ κεφάλαια.

* Καλῆ μέτροι πίστει γενόμενα, ὡς κεφ. νς'. περὶ τὸ τέλος. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον ἐδιαπανῆθησαν, ὡς τὸ αὐτὸ κεφ. φησίν. ζῆτει καὶ κεφ. ογ'. καὶ κεφ. κζ'. θεμ. ε'.

πγ'. Ἐν τῷ ἐνταλθέντι πράγματι οὐ ποσότητος μόντης, περὶ ἧς ἐστὶν ὁμολογημένη ἢ περὶ ἐντολῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ καὶ ὑπολήψεως κινδυνός ἐστι· καὶ γὰρ τὸ ἴδιον μὲν i) πράγματος εἰς ἕκαστος ἰδυντῆς καὶ διαιτητῆς ὧν οὐ πάντα κατὰ τὸ πρᾶγμα, πολλὰ δὲ ἐξ οὐκείας ποιεῖ προαιρέσεως. τὰ δὲ ἀλλότρια πράγματα k) σπαιδαῖω ὀφφικίω χειρίζει, καὶ οὐδὲν ἐν τῇ τούτων διοικήσει καταπεφρονημένον καὶ ἐπικεκλιμένον ῥαθυ-μίας ἀπὴλλασται.

περὶ ἧς ἐστὶν] Ἐν τῷ περὶ ἧς ποσότητος φανερῶς κινεῖται ἢ μανδάτι· φανερόν γὰρ ἐστὶν, ὅτι ὁ ἐνταλθεὶς καὶ διὰ τὸ μὴ ποιῆσαι τὸ ἐνταλθέν ζημιώσας, καὶ ἀπαιτεῖται τὸ διαφέρον καὶ ἀτιμοῦται.

ὑπολήψεως κινδυνός ἐστι] Ἡ μανδάτι ἀτιμοποιός ἐστὶ, δηλονότι διωρέκτας, καὶ οὐ κοντραρίας κινουμένης.

Θαλελαίου. † Ἡ μανδάτι l) ἀτιμοποιός ἐστὶ, καὶ ἀπαιτεῖ δόλον καὶ κούλπαν ἐκ τοῦ γενικοῦ προκουράτωρος m). [Sch. r. II. 193.]

οὐ πάντα κατὰ τὸ πρᾶγμα] Τουτέστιν, ἕκαστος, ἕως ἂν αὐτῷ παραστή, διακεῖ τὰ ἴδια πράγματα οὐ πάντως κατὰ τὴν τοῦ πράγματος φύσιν, ἀλλὰ ἰδίῳ βουλήσει αὐτῷ διοικεῖ. σημειώσαι δὲ ἐκ ταύτης τῆς διατάξεως, ὅτι ἡ μαν-δάτι κατὰ τοῦτο τὸ ἥτιον πλείονα ἐπιμέλειαν ἀπαιτεῖ, ἢ ἐνδεικνύμεθα περὶ τὰ ἴδια πράγματα. βλέπε γὰρ, πῶς εἶπεν,

LXXXII. Qui alienam litem redemit¹⁾, improbe L. 20. postulat²⁾, ut promissa eam ob causam implentur: C. IV. 35. non enim mandati actionem habet. Qui tamen man- datu alterius litem suscepit, sumtus in eam rem factos consequi³⁾ potest.

1) qui alienam litem redemit] Litem enim redimit, qui dicit: litem suscipio tot nummis acceptis, ut lis meo periculo decurrat et peragatur. Nota igitur, aliud esse, litem redimere, et aliud, actionem emere.

2) improbe postulat] De muliere, quae marito suo chirographum dotis loco dederat, et quod maritus ad exemplum entoris utili actione uti possit, quaere et lib. 24. tit. 3. cap. 6. 8. Donationem actionis in aliquem collatam validam esse, quaere eiusdem lib. et tit. cap. 38. Quaere et lib. 27. cap. 2. de potestate actori ademta, actionem vel res in iudicium deductas vendendi vel donandi. Quaere et lib. 11. tit. 1. cap. 13. et cap. 53. et lib. 8. tit. 1. cap. 15. et huius libri cap. 6. circa finem, et cap. 7.

Theodori. Qui litem redemit, non potest postulare, ut venditor promissa impleat. Memineris const. 5. tit. 6. lib. 2. Nam in const. 15. tit. 12. eiusdem libri didici- sti, alienam litem redimi plane non debere. Sciendum autem est, actionem ante litem contestatam emi posse, ut const. 1. tit. 10. huius libri 4. didicisti. Lege et ea, quae const. 21. huius tituli de cessione actionum dicta sunt. Nota igitur, aliud esse, litem redimere, et aliud, actionem emere.

3) sumtus in eam rem factos consequi] Licet principalis minus impendere potuisset, ut them. 5. cap. 27.: etiamsi procurator victus sit, ut cap. 67. Haec capitula enim coniungenda sunt.

Sumtus bona tamen fide factos, ut cap. 56. circa finem. Idem iuris est, etsi necessario erogati fuerint, ut idem capitulum ait. Quaere et cap. 73. et cap. 27. them. 5.

LXXXIII. In re mandata non pecuniae solum, L. 21. cuius est¹⁾ certissimum mandati iudicium, verum C. eod. etiam existimationis periculum est²⁾: nam suae qui- dem quisque rei moderator et arbiter non omnia ex re³⁾, sed pleraque ex proprio animo facit. Aliena vero negotia exacto officio gerit, nec quidquam⁴⁾ in eorum administratione neglectum ac declinatum, culpa vacuum est.

1) cuius est] Hoc est, cuius pecuniae certae no- mine mandati agitur: nam manifestum est, mandatarium, qui non faciendo id, quod mandatum erat, damnum intulit, id quod interest praestare et infamia notari.

2) existimationis periculum est] Mandati actio famosa est, scilicet si directa, non contraria agitur.

Thalelaei. Mandati actio famosa est, in eamque do- lus et culpa procuratoris omnium negotiorum venit.

3) non omnia ex re] Hoc est, quisque, quomodo ipsi placuerit, res suas non omnino secundum rei na- turam, sed ex suo arbitrio administrat. Nota ex hac constitutione, in mandati iudicio secundum hunc tex- tum maiorem diligentiam praestari, quam eam, quam in rebus nostris ostendimus. Nota enim, dici in textu,

e) Cap. 82. legitur in Syn. p. 156. f) Idem scholium habet Cod. Coisl. Fabr. lit. q. T. II. p. 193. Fabr. primam tamen periodum secundam facit. Incipit enim Σημειώσαι οὖν κ. τ. λ. Pergit τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἐρογολαβῆσαι. g) Fabr. ἀγωνίζομαι. h) Fabr. ἀγοράσαι. i) Sic Fabr. Cod. Coisl. μὲν ἴδου. k) Verba πράγματα σπαιδαῖω ὀφφικίω et διοικήσει καταπεφρονημένον in Cod. Coisl. deleta sunt. l) Idem scholium, quod Cod. Coisl., habet Fabr. lit. r. T. II. p. 193. Ἡ μανδάτι incipit Fabr. et nomen Thalelaei omittit. m) Fabr. καὶ κούλπαν καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ γενικοῦ προ-κουράτωρος.

ὅτι τὰ μὲν ἴδια ὡς βούλεται τις διοικεῖ, τὰ δὲ ἄλλότρια ὀφείλει σπουδαίως διοικεῖν.

καὶ οὐδὲν] † Οὐδὲν^{η)}, φράσιν, ἐραθυμηθὲν ἢ κλιθὲν^{ο)}, τουτέστιν παροφθὲν ἔσται ἀναμωρητόν. κατὰ ταύτην οὖν τὴν διατάξιν εἶπον σοὶ καὶ πάσας τὰς ἀνωτέρας, ὅτι ἀπαιτεῖται διλιγνείαν ὁ προκουράτωρ. [Sch. s. II. 193.]

1. 22. C. IV. 35. πδ'. P) Διὰ πολλῶν ὀχλήσεων πρὸς ἡμᾶς γενομένων ἐρομένε τινας τοῖς ἄλλοτρίοις πράγμασι ἐγγαίνον- τας⁴⁾ ἐκχωρήσεις τῶν ἄλλοτρίοις ἠρμοζουσῶν ἀγωγῶν εἰς αὐτοὺς ἐπιθῆναι παρασκευάζειν, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ διάφορα πρόσωπα ταῖς τῶν δικῶν ὀχλήσεσι περιβάλλειν· ὅποτε φανερόν ἐστιν ὑπὲρ τῶν ἀναμφι- βόλων ἐνοχῶν ἐκείνοις μάλλον, οἷς πρότερον ἠρμοζον, τὰ ἴδια διεκδικεῖν, ἢ περὶ εἰς ἄλλους βούλεσθαι ταῦτα μεταφέρειν. τοῦτον τοίνυν τὸν νόμον κελύμενον τοῦ λοιποῦ⁵⁾ τὰς τοιαύτας ἐκχωρήσεις κωλύειν· ἐπειδὴ⁶⁾ ἀναμφιβόλῳ ἐστίν, ἀγοραστὰς τῶν ἄλλοτρίων δικῶν δοκεῖν εἶναι τοῦτους, οἵτινες τὰς τοιαύτας ἐκχωρήσεις εἰς αὐτοὺς ἐπιθυμοῦσι γενέσθαι· οὕτως⁷⁾ μέντοι, ἵνα εἴ τις δοθέντων χρημάτων τὴν τοιαύτην ὑπεισήληθεν ἐκχώρησιν, ἕως κατ' αὐτῆς μόνης τῆς τῶν καταβλη- θέντων χρημάτων ποσότητος καὶ τῶν τόκων αὐτῆς τὰς ἀγωγὰς ἐκγυμνάξειν ἐπιτραπέη, καὶ ἐν τῷ συμβολαίῳ τῆς ἐκχωρήσεως τὸ τῆς πράσεως ὄνομα ἐντέ- τακται· ὑπεξήρημένων δηλαδὴ τῶν ἐκχωρήσεων, ὡς μεταξὺ τῶν συγκληρονόμων περὶ τῶν κληρονομιαίων ἀγωγῶν γίνεσθαι συμβαίνει· καὶ τούτων, ἅτινα⁸⁾ ἢ δανειστῆς ἢ ὁ πράγμα διακατέχων ὑπὲρ τῆς τοῦ χορέως ποσότητος, ἢ τῶν πραγμάτων τῶν ὄντων παρ' αὐτῷ ἀσφαλείας καὶ ὀχυρώσεως χάριν ἔλαβεν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτων, αἵτινες εἰς ληγαταρίους, οἷστίσι χρεῶα ἢ ὄγωγα ἢ ἄλλα πράγματα κατελείφθησαν⁹⁾, ὑπὲρ τού- των γενέσθαι¹⁰⁾ ἀνάγκη ἐστίν. μηδεὶς γὰρ τοιούτου λογισμοῦ συμβαίνοντος ἐργολάβος, ὡς ἀνωτέρω πεφα- νέρωται, μόνον δεικνύται, ὅστις τὰς ἄλλοτρίας ἀγωγὰς χρημάτων παρασχεθέντων ὑπεισέρχεται.

διὰ πολλῶν ὀχλήσεων] Ὅ ἡ χρήματα δεδωκώς καὶ ἐκχωρηθεὶς ἀγωγὴν οὐ δύναται πλέον ὧν δέδωκεν, ἀπαιτεῖν. σημείωσαι οὖν ἐκ τούτου, ὅτι μὴ δοθέντος τινὸς . . . . . χορὴν ποιήσῃται, καὶ, ὡς δηλοῖ ἡ κδ. διατ. τοῦ αὐτοῦ τι. οἰός- δηποτέ ἐστίν τυχόν τῶν ἐν . . . . . ὅτι γὰρ κατ' ἐκχω . . . . . ι. τι. διατ. α. β. καὶ ζ. καὶ τι. ιε. διατ. ε. ἀνὴρ. βιβ. κ. τι. ιθ. διγ. δ.

Θαλελαίου. Ἡ διατάξις βούλεται μηδεὶ ἐκχωρεῖσθαι . . . . . ἢ κληρονόμος ἐστίν παρὰ συγκληρονόμου ταύ- την ἐκχωροῦμενος, ἢ λεγατάριος, ἀγωγῆς αὐτῷ λεγατευθείσης, ἢ διατ. . . . . τῆς τῶν ἐν ὑποθήκῃ ἀσφαλείας ἐκχωροῦμενος ἀγωγὴν, ἢ ἄλλος κατὰ δωρεὴν λαμβάνων τὴν ἐκχώρησιν. εἰ δὲ . . . . . τῆς ποσότητος τῆς παρ' αὐτοῦ δοθείσης κινεῖται τὴν ἐκχωρηθεῖσαν αὐτῷ ἀγωγὴν.

πρὸς ἡμᾶς γενομένων] Πολλῶν γὰρ προ . . . . . ἠναγκάσθη, πρὸς τὴν τοιαύτην ἐλθεῖν νομοθεσίαν. βουλόμενοι γὰρ τινες προφασίαι δίκης εἶναι πρὸς ἑτέρους ἐπετήθεον, εἰ τις εἶχεν κατ' αὐτῶν ἀγωγὴν, ταύτην ἐκχωρηθῆναι, καὶ ἐκ προφασίως τῆς ἀγωγῆς ἔλκεν εἰς δικαστήριον, ὃν ἠβούλοντο.

Ὅ γὰρ νομίζον, ἀσφαλῶς ἔχειν ἐναγωγὴν, ὀφείλει ταύτην δὲ ἑαυτοῦ κινεῖν, καὶ μὴ ἑτέρω ἐκχωρεῖν.

εἰς αὐτοὺς ἐπιθῆναι παρασκευάζειν] Ἐργο- λάβοι γὰρ εἰσιν οἱ εἰς ἑαυτοὺς ἀναδεχόμενοι τὴν ἀδύλον ἐκ- βουσίαν τῆς δίκης. εἶπόν σοι καὶ ἐν τῇ πρό ταύτης διατάξει.

suas res quemque, prout voluerit, administrare, alienas autem exacto officio administrare debere.

4) nec quidquam] Nihil, inquit, neglectum ac declinatam, id est, insuper habitum, culpa vacuum erit. Ex hac igitur constitutione et omnibus superioribus dixi tibi, procuratorem praestare diligentiam.

LXXXIV. Per diversas interpellationes¹⁾ ad nos factas²⁾ comperimus, quosdam, alienis rebus inhian- tes, cessiones aliis competentium actionum in semet exponi praeparare³⁾, hocque modo diversas personas litium vexationibus afficere: cum certum sit, pro in- dubitatis obligationibus eos magis, quibus antea sup- petebant, sua vindicare, quam ad alios ea transferre velle. Per hanc igitur legem iubemus, in posterum eiusmodi cessiones inhiberi: nec enim dubium est, redemptores litium alienarum videri eos esse, qui tales cessiones in se confici cupiunt: ita tamen, ut si quis datis pecuniis eiusmodi subierit cessionem, usque ad ipsam tantummodo⁴⁾ solutarum pecuniarum quanti- tatem, et usurarum eius actiones exercere permittatur, licet instrumento cessionis venditionis nomen inser- tum sit⁵⁾: exceptis scilicet cessionibus, quas inter coheredes⁶⁾ pro actionibus hereditariis fieri contingit: et his, quascunque vel creditor⁷⁾ vel is, qui rem possidet⁸⁾, pro debiti quantitate, seu rerum apud se constitutarum munimine ac tuitione acceperit: nec non his, quas in legatarios, quibus debita vel actio- nes seu res aliae relictas sunt, pro his fieri necesse sit. Nulla enim tali ratione intercedente redemptor, sicuti superius declaratum est, solus esse dignoscitur, qui alienas subiit pecuniis praestitis actiones⁹⁾.

1) per diversas interpellationes] Is, cui data pecunia cessa est actio, non amplius, quam dedit, exigere potest. Nota igitur ex eo, aliquo non dato . . . . .

Thalelaii. Constitutio nemini actionem infra quan- titatem ea comprehensam cedi vult, nisi vel heres sit, cui a coherede actio ceditur, vel legatarius, cui actio legata est, vel creditor, cui pro rerum oppignoratarum securitate actio ceditur, vel alius quis, cui donationis causa actio ceditur. . . . .

2) ad nos factas] Nam cum multi interpellarent, Imperator hanc legem ferre coactus est. Nonnulli, qui litis praetextum adversus alios habere volebant, operam dabant, ut actio, quam quis adversus eos haberet, ipsis cederetur, et actionis praetextu ad iudicium trahere quemvis studebant.

Nam qui se actionem efficacem habere putat, ipse ea experiri debet, non alii eam cedere.

3) in semet exponi praeparare] Nam redem- tores sunt, qui eventum litis incertum in se recipiunt. Hoc tibi et in praecedente constitutione dixi.

η) Hoc scholium integrum exhibet Fabr. lit. s. T. II. p. 193. Cod. Coisl. tantum usque ad εἶπόν σοι. Reliqua in eo deleta sunt. ο) Fabr. κληθέν. Cod. Coisl. κλιθέν. ρ) Syn. p. 156. brevissimam huius capituli habet epitomen. q) Sic Fabr. Cod. Coisl. πράγμασι καὶ δικαστῶν ἐξετάσεις ἐπιχαίροντας. ρ) Sic Fabr. Cod. Coisl. τὸν νόμον τοῦ λοιποῦ κελύμενον. s) Sic Fabr. Cod. Coisl. ὅποτε γὰρ. ι) Sic Fabr. Cod. Coisl. οὕτω. ιι) Malim ἄστυνας. κ) Sic lege. Cod. Coisl. et Fabr. κατεβλήθησαν. υ) Sic Fabr. Cod. Coisl. γίνεσθαι.